

XXX. évfolyam | 2018/1.

HONÉD ALTISZTI

F O L Y Ó I R A T

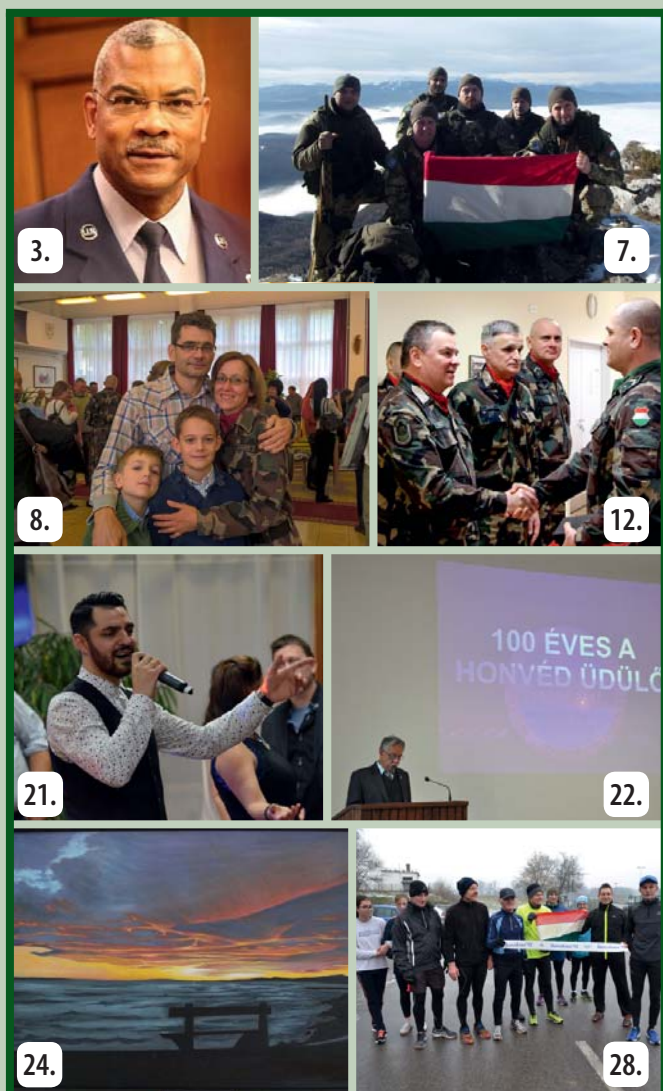

Altisztek hangján Altisztek hangján Altisztek hangján Altisztek hangján Altisztek hangján Altisztek hangján

TARTALOM

Rajtunk múlik	2
Korszerű katonai vezetés, interoperabilitás és képességfejlesztés	3
Man versus Mountain	7
Elhivatottságból, szakmaszeretetből jeles!	8
Nők a haderőkben	10
Véget ért az ÖVAT	12
Közkinccsé tenni...	13
Egy tábori lelkész az első világháborúban	14
Poszter	16
Tallózás az egykori Honvéd Altiszti Folyóirat számaiban	18
Évzáró ünnepek a Balatonnál	21
Száz éve a pihenni vágyók szolgálatában	22
Álom és valóság találkozása	24
Barcelona – még egyszer	28
Humor	31
Tél másként...	31
Történelmi visszatekintés	32

RAJTUNK MÚLIK

Elindult a 2018-as év. Ahogy az ilyenkor szokás, értékelő és feladatszabó értekezletek sorozatait hajtjuk végre, melyben az eredményeinket és az előttünk álló feladatokat dolgozzuk fel. A Magyar Honvédségben zajló változások, a „Zrínyi 2026” honvédelmi és haderőfejlesztési program lassan, de biztosan kezdi éreztetni a hatását. A katonák felszerelésének, haditechnikai eszközeinek és nem utolsósorban az illetmények pozitív változásai magukkal hozzák a feltételrendszer javulását, amely – valljuk be – kell is, hiszen a program célkitűzése, hogy 2026-ra a régió legütőképesebb hadereje legyünk. Magasabb fokozatra kapcsolt a honvéd kadétprogram, március végére minden katona magára öltheti az új egyenruháját, megújul a gépjárműpark, s már az új kiképző repülőgépeken folyik a pilótajelöltek alapképzése. Az év elején megkaptuk a 2015-ös illetményhez viszonyított plusz 5%-os béremelést, a munkaerőpiaci pótlékkal is megerősítette a honvédelmi felső vezetés az altisztek és legénységi katonák egzisztenciális stabilitását.

Van azonban egy tényező a programban, amelyet nem lehet sem pénzzel, sem technikai fejlesztésekkel megváltoztatni. Ez pedig a mentalitás! Az emberi természet egyik alapvető eleme a pesszimizmus. A most zajló változások kézzelfogható eredményei láttán is hajlamos az emberi természet a rosszat, a negatívumokat észrevenni, ahelyett, hogy az elért eredményekre koncentrálna. A hozzáállásunk, a hitünk kulcskérdése a program sikerének. Mi sem jellemzi ezt leginkább, mint Korom Ferenc vezérőrnagy, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság frissen kinevezett parancsnoka által meghatározott irányelvek: Nemzeti érdekek, csapatmunka, hit a sikerekben. Az sem véletlen, hogy dr. Simicskó István, Magyarország honvédelmi minisztere a megtartást határozta meg a Magyar Honvédség új toborzási stratégiájaként. Ennek a stratégiának a sarokköve az egymásra való odafigyelés. Dr. Benkő Tibor vezérezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke öt jellemvonást említ a jó vezető ismérveiként, ezek közül az emberségesség az egyik meghatározó elem.

Tisztelt Altisztek!

Ne menjünk el az eddig megszokott, apróságoknak tűnő problémák mellett (jól van az úgy...!), hanem tegyünk érte, hogy jobb legyen! Mindenki a maga szintjén, a csapat részeként, közös irányelvek mentén, erős hittel és erős akarattal. Higgyünk a sikereinkben, az eredményeinkben, és bizzunk vezetőinkben. Jó most katonának lenni, jó most altisztnak lenni; jó egy olyan időszakban szolgálni, amelyet az elmúlt negyedszázad legátfogóbb honvédelmi és haderőfejlesztési programja biztosít. Tegyünk érte, hogy azt a bizonyos poharat mindenki félig telinek lássa. Higgyék el, csak rajtunk múlik!

Kriston István főtörzsszázalós

KORSZERŰ KATONAI VEZETÉS, INTEROPERABILITÁS ÉS KÉPESSÉGFEJLESZTÉS

Jack Johnson Jr. főtörzszászlós, a NATO Szövetséges Transzformációs Parancsnokság (ACT) vezénylőzászlósa a családjáról, szolgálatáról és altiszti hitvallásáról

„Ha sebesen akarsz haladni, akkor menj egyedül, azonban ha messzire szándékszol eljutni, akkor menjünk együtt.” (Afrikai közmondás)

„A NATO tagjai – különösen az altiszti kar – egységesek az együtt haladásban.” (Jack Johnson Jr. főtörzszászlós)

Jack Johnson Jr. katonai karrierje során közel 70 országban járt, melynek legutóbbi állomásaként ötödik alkalommal tért vissza Magyarországra. A várakozással teli érkezés indokát egyrészt az adta, hogy ún. kiemelt előadónak kérték fel az Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyam (ÖVAT) nemzetközi hetében, másrészt pedig az, hogy a főtörzszászlós az altisztjeink körében elfogadott, elismert mentor, valamint elhivatott támogatója a Magyar Honvédség altiszti karának. A szervezők nem rejtett szándéka volt, hogy a nemzetközi környezetben megtartott előadásaival, személyes tapasztalataival emelje, illetve erősítse a képzésben részt vevő magyar és külföldi altisztek tudását, karakterét, valamint hitüket, elkötelezettségüket. Az ÖVAT programjához színes előadásaival, tájékoztatóival, illetve a lefolytatott közvetlen vitákkal járult hozzá, amelyekben a fő hangsúlyt a katonai vezetésre (military leadership), az interoperabilitásra és a képességfejlesztésre helyezte. Ez a három terület az, ami érdemileg behatárolja a vezénylőzászlósok munkáját korunk dinamikus és egyre nagyobb kihívást jelentő világában. Johnson főtörzszászlós 34 évnyi szolgálat alatt felhalmozódott tapasztalatait – időnként végtelennek tűnő párbeszéd során – készséggel adta át altisztársainak.

A Johnson család tagjai

Az általa elmesélt sztorik nyomán számtalan terület kíván mélyebb elemzést, ám úgy döntöttem, az első kérdéskör talán mégiscsak a családjára vonatkozzon. Arra a családra, amelynek tagjai az életüket a hazájuk szolgálatára, valamint a globális biztonság megőrzésére tették fel. Arra kértem tehát, elsőként dióhéjban ismertesse mundérba bújt családtagjainak kötelességét a haza szolgálatához.

– Családomban az önkéntes katonai szolgálat egyike a legalapvetőbb értékeknek, amiket mindannyian fontosnak tartunk. Apám, bátyám, feleségem, négy felnőtt gyermekem, első és

másod-unokatestvéreim mind szolgáltak vagy még mindig szolgálnak fegyveres testületben. Az évek során 19 nemzetközi küldetésben vettünk részt, néhányban együtt a Magyar Honvédség tagjaival.

A NATO honlapjáról letölthető hivatalos adatokból, valamint az általa elmondottakból kitetszik: a 14 évvel ezelőtti, vezénylőzászlósi beosztásba helyezését megelőzően a hírszerzésnél, egy kis közösség élén szolgált. Mára pályája kiteljesedett, mivel vezető rangidős altisztként szerepet kapott a légierő, az összhaderőnemi haderő, illetve többnemzeti szervezetek vezeté-

sében, irányításában; tanácsai, javaslati stratégiai szinten is érvényesülnek. Szolgált harcirepülő-, illetve bombázóezrednél, regionális szinten az amerikai haderő Európában állomásozó légierejénél, afrikai parancsnokságon, de kiemelt nukleáris parancsnokságon is.

Johnson főtörzszászlós az utóbbi években a NATO norfolki (Virginia állam) parancsnokságának rangidős vezető altisztjeként közvetlenül támogatja a NATO Szövetséges Erők Transzformációs Parancsnokság (Allied Command Transformation – ACT) parancsnoka, Mercier vezérezredes munkáját. Az ACT-t az észak-atlanti szövetség 2003-as átalakításának részeként hozták létre. Mercier vezérezredes a Katonai Tanácsnak van alárendelve. Az egyetlen Európán kívül telepített parancsnokság kiemelt feladata, hogy képes legyen megfelelni napjaink és akár a jövő kihívásainak.

Az ACT irányítása alá tartozik a Norvégiában működő Joint Warfare Centre (Összhaderőnemi Hadviselési Központ), a harcászati képzésre szakosodott Joint Forces Training Centre (Lengyelország, Bydgoszcz), és a portugáliai Joint Analysis & Lessons Learned Centre (Összhaderőnemi Elemző és Tapasztalat-feldolgozó Központ). A parancsnokság szorosan együttműködik a Pentagonnal és más amerikai katonai szervezetekkel, nemzeti vezetési elemekkel, a NATO által akkreditált kiválósági központokkal, katonai akadémiákkal és akár még agytrösztökkel (think-tank) is.

A főtörzszászlós a NATO-parancsnokságok struktúrájának elsődleges és talán meghatározó lényegét abban látja, hogy azok hozzájárulnak az agressziótól való elrettentéshez, a béke és a biztonság fenntartásához, illetve a Szövetség területi integritásához szükséges vezetési és irányítási képességhez. Megítélése szerint a kialakított parancsnoki struktúra fontos szerepet tölt be a kohézió fenntartásában, illetve a Szövetségen belüli szolidaritásban. Segít fenntartani, illetve erősíteni a transzatlanti kapcsolatot Európa és Észak-Amerika között, valamint támogatja az arányosan igazságos feladatmegosztás, kockázat- és felelősségvállalás alapelveit a Szövetség tagállamai között, a kollektív védelem előnyeivel együtt.

A vezénylőzászlós a NATO-parancsnokságok feladatainak ismerte-

Előadóként a svájci haderő főiskoláján

tése után munkakörének lényegesebb jellemzőire tért ki. A vezetői csoport tagjaként, mint rangidős altiszt, kulcs szerepe van az ACT parancsnokának támogatásában. Természetesen ezt a támogatói feladatkört gondosan összehangolja a parancsnokhelyettes, a törzsfőnök, valamint helyetteseinek útmutatásaival, elgondolásaival. Felelősségi köre kiterjed az altisztekkel kapcsolatos mindennemű területre, és hatással van a tervezésre, szervezésre, valamint a transzformációs, illetve hadviselési képesség fejlesztésére a Szövetség egésze, továbbá az érintett partnernemzetek tekintetében.

A katonai hatékonyság növelése érdekében kiemelt figyelmet fordít a humánstratégiára, mely alapvető feltétele a NATO-feladatok végrehajtásának, az egyéni képzésre, illetve felkészítésre, a partnerségi kérdésekre, a képességfejlesztésre, ezzel is hozzájárulva a Szövetség partnerhaderői közötti interoperabilitás megteremtéséhez. A parancsnok tanácsadójaként ellátja a parancsnokság kiemelt beosztású személyeinek képviseletét, információkkal rendelkezik a Szövetség és a parancsnokság altisztjeinek képességeiről, munkájuk hatékonyságáról. Feladatai közé tartozik különböző konferenciák, munkacsoportülések, szemináriumok, megbeszélések szervezése tisztek, altisztek és polgári alkalmazottak részére. A rendezvények elsődleges célja, hogy a résztvevők megismerjék a stratégiai parancsnok elvárásait, útmutatásait, és

azokat azonos módon értelmezzék. A főtörzszászlós szoros és közvetlen partneri kapcsolatban áll a Szövetséges Műveleti Parancsnokság (Allied Command Operations – ACO) vezető rangidős altisztjével, Davor Petek főtörzszászlóssal. Továbbá szinte napi együttműködésben van a különböző NATO-szervezetek, a partnerországok, az egyes NATO-műveletek vezető rangidős altisztjeivel.

A továbbiakban a Magyar Honvédségről, illetve a magyar altisztekről kérdeztem Johnson főtörzszászlóst.

– Őszintén szólva, igen jók és erősek a benyomásaim a Magyar Honvédség altiszt karáról. Azt tapasztalom, hogy az altiszt kar sikerességében – a végrehajtók munkáján túlmenően – nagy szerepe van a haderő vezetésének is. Az előjáróknak a beosztottak felé megnyilvánuló bizalma, az erkölcsi és anyagi támogatás fontos feltételei a sikernek. Itt elsősorban a honvédelmi miniszterre, dr. Simicskó Istvánra, valamint a Honvéd Vezérkar főnökére, dr. Benkő Tibor vezérezredesre gondolok. Megítélésem szerint ez a két vezető nagyban hozzájárul az altiszt kar sikereihez. Ezt alapvetően nem a tőlük hallottak, sokkal inkább a tetteik alapján állítom. Úgy érzékelem, hogy mindketten teljes mértékben elkötelezettek a Magyar Honvédség altiszt kar ügyében. És itt kell szólnom Kriston István főtörzszászlós személyéről, aki véleményem szerint a NATO egyik legrátermettebb rangidős vezető altisztje. A NATO-ban végzett

szolgálatom során közelről figyelhettem Kriston főtörzszászlós munkásságát, és hezitálás nélkül kijelenthetem, hogy legjobbaink egyike. Ő egyrészt lojális az előljárói felé, másrészt a Magyar Honvédség tiszti- és altiszti kara egyértelműen elismeri, sőt tanácsai, javaslatai a NATO-, valamint partnerországok rangidős vezető altisztjei által is igen keresettek. A kiváló, profeszszionális munkakapcsolatunk mellett én őt egy közeli barátoknak tekintem. A seregben, hasonlóan a civil élethez, sikerünk nagyban a kapcsolatainkon múlik. Kriston főtörzszászlós személyisége, az általa képviselt értékek nagyban hozzájárulnak a Szövetség, valamint a Magyar Honvédség hitelességéhez.

Johnson főtörzszászlós a földke-rekség országában betöltött számos beosztása okán kiváltságos helyzetben érzi magát. Mindegyik feladatköre csodálatos sikereket, ugyanakkor gyakorta komoly kihívásokat hozott számára. Mindemelllett a jelenlegi beosztását érzi legközelebbinek a szívéhez, mivel az a NATO egyik legfontosabb értékére, a humán erőforrásra koncentrálnak.

– Megalkothatjuk a legmodernebb technológiát, kidolgozhatjuk a legjobb terveket, végrehajthatunk rendkívüli gyakorlatokat, azonban ha elmulasztjuk fejleszteni a legjobb koponyákat, legyenek azok tisztek vagy altisztek, nem érjük el képességeink teljességét – összegzi véleményét.

A főtörzszászlós egy közelmúltban publikált írásában a katonai hierarchia

Együtt bajtársként és barátként

különböző szintjein szolgáló vezetőket szolgált meg az altiszti fejlődés támogatásával kapcsolatban. Mindannyian azt vallják, hogy ezen a területen meghatározó az intézményesített oktatás és képzés. A főtörzszászlós szerint ez az, amit a Magyar Honvédség különösen jól kezel. Az Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyamot jó példának tartja ennek igazolására. A képzésben részt vevők látásmódja kiszélesedik, ismereteik bővülnek, ami segíti a stratégiai gondolkodás kialakulását, vezetői képességeik fejlődnek. Európa több országában szerveznek hasonló kur-

zusokat, de – mint a főtörzszászlós aláhúzza – egyik sem oly komplex, mint amilyen a magyarországi. A vezénylőzászlós szerint a humán erőforrás gondos kezelése garancia arra, hogy jó időben, jó helyen, jó képzést kapjon a katona.

Johnson főtörzszászlós missziós feladatai során bejárta Afrikát, Ázsiát és Európát. A Honvéd Altiszti Folyóirat olvasói számára afrikai küldetéseit emeli ki. Úgy érzi, igazi kiváltság volt számára azon a kontinensen szolgálni. Véleménye szerint Afrika az a rész a Földnek, amit még napjainkban is félreértene; a földrész szélsőséges kihívásokat és egyben rendkívüli sikereket tartogat.

– Szolgálatom során az ottani több mint ötven országból 31 nemzet altisztjeinek képességfejlesztésében, képzésében, oktatásában vettem részt. Talán az egyik legnagyobb kihívás az afrikai haderőkben, de a Szövetség egyes országaiban is az altiszti karba történő befektetés megvalósítása. Napjainkban az anyagi források egyre szűkösebbek, így amit tehetünk, nem más, mint a gondolkodásmód fejlesztése. Az afrikai kontinens a Magyar Honvédség szempontjából is kiemelt fontosságú. A kontinenseken átívelő hatalmas migrációs áramlás Magyarországot is érinti. Mint megismertem, Magyarország egy különösen hatékony infrastruktúrát

A képzés végigkíséri az altisztek pályáját

Altisztkollégákkal egy nemzetközi konferencián

épített ki a bonyolult helyzet eredményes kezelése érdekében.

Johnson főtörzszászlós az altisztek jövőjéről, illetve a várható kihívásokról is beszélt. A főtörzszászlós fényes jövőt jósol altisztjeinknek.

– Századokon át bebizonyosodott, hogy az altisztek jelentik a haderő gerincét, és napjainkban már egy új periódus küszöbén állunk. Láthatjuk az új hadviselési mód megjelenését, ami az aszimmetrikus kihívásokban jelentkezik. Különös figyelemmel kell lennünk a hibrid hadviselésből származó fenyegetettségre, a hálózatalapú hadviselésre és a kibertámadásokra, amelyek lényegesen eltérő küzdelmet feltételeznek az előző évszázadra jellemző hadviseléssel szemben, amihez már hozzászoktunk. A tiszteknek, a polgári alkalmazottaknak támaszkodniuk kell korunk altisztjeire, akik már lényegesen más karaktert képviselnek, mint elődeik. Azok a nemzetek, amelyek ezt nem veszik teljes mértékben figyelembe, bizony le fognak maradni. Az ellenség nem azt vizsgálja, kit rejt az egyenruha, mindenkinek maximálisan felkészültnek kell lennie; ugyanakkor tény, hogy bizonyos fogások, szakértelem, képességek, valamint rátermettség egyértelműen az altisztktől eredeztethető.

Kérdésemre, miszerint 35 év katonai tapasztalattal a háta mögött hogyan

látja a 21. században a katonai vezetés kérdéseit, így felelt a főtörzszászlós:

– Igen aktuális és fontos kérdésről van szó. Úgy vélem, a katonai vezetés dinamikája folyamatosan változik. Amikor korunk elöljárói még fiatalon, évtizedekkel ezelőtt csatlakoztak a hadsereghez, az akkori fiatal generáció, tisztek és altisztek tudásukat és helyzetismeretüket kizárólag a vezetői csatornán keresztül kapták meg. Ma már ez másként jelentkezik. A fiatal tisztek és altisztek közül sokan ma úgy gondolják, hogy az információk jelentős részét a „zsebükben hordozzák” az okostelefonban, és így minden ismerettel rendelkeznek. Sajnos, gyakran túlértékelődik a technológiai gondolkodás, illetve a futurisztikus vezetői ambíció. Mindent egybevéve, meg kell teremtenünk az új katonai gondolkodás és a korszerű technika összehangolását a 21. század kihívásaival.

Johnson főtörzszászlós személyes vezetői filozófiáját készségesen foglalta össze számunkra. Úgy véli, hogy a vezetőknek ki kell fejleszteniük – felfelé és lefelé – a bizalom és tekintély érzetét. Ezáltal biztosítható a feladat maximális hatékonyságú végrehajtása.

– Elsődleges tulajdonságként említhetjük meg a tisztek iránti lojalitást, aminek következménye a bizalom kialakulása, ami nélkülözhetetlen az altisztek és a közkatona vezetésében.

Az altisztek és közkatona részéről megnyilvánuló bizalomnak jogi és morális vetületei vannak. Tudjuk, hogy jogi értelemben véve mindegyik altiszt és közkatona azt teszi, amit elvárunk tőlük; gyakorta még akár többet is, máskor kevesebbet. Én a morális alapon nyugvó bizalmat és tekintélyt részesítem előnyben, amikor is nem a jogi kényszer hatására, sokkal inkább a belső meggyőződésből végzi el feladatát az altiszt vagy a közkatona. Gyakorta tapasztalom, hogy a katonai vezetés ebbéli megközelítésével sokkal több érhető el, mintsem remélnénk: erősíti a csapatot, a haderő jobbra válik, és a nemzet nagyobb teljesítményre lesz képes.

Beszélgetésünk zárórészében személyes hűrokat is megpendít a vezénylőzászlós; megtiszteltetésként említi kapcsolatát, közös szolgálatát a Magyar Honvédség altisztjeivel. Úgy véli, Kriston főtörzszászlós, a Magyar Honvédség vezénylőzászlósa mellett feltétlenül meg kell emlékeznie azokról, akikhez közeli szálak fűzik. E körben említi meg Bozó Tibor dandártábornokot, az MH Altiszt Akadémia parancsnokát, aki „erős karakterével egyike az altiszt kar hatékony támogatóinak. Vezetői szándéka biztos iránymutatás az altisztek számára.” Bogdán Tibor főtörzszászlóst, az MH első vezénylőzászlóst, aki jelenleg a rangidős vezető altiszt tanfolyam igazgatója, és aki „folyamatosan meghatározó egyénisége a magyar altisztek jelenlegi és jövőbeni képességfejlesztésének”. Johnson vezénylőzászlós zárógondolatában nem feledkezik meg Négyesi Tibor főtörzszászlósról, az MH Összhaderőnemi Parancsnokság vezénylőzászlósáról sem, aki – tapasztalatai szerint – „elkötelezett híve az altisztek körültekintő és átfogó képzésének”.

Johnson Jr. főtörzszászlós az „utolsó szó” jogán meghatározó kijelentést tesz: – Katonai karrierem 2018 szeptemberével befejeződik. Fontos mindannyiuknak tudni, hogy a Magyar Honvédség közel áll hozzám, és a szívem mélyén mint barát van jelen.

*Dr. Murinkó Attila ezredes
Fotók: Jack Johnson Jr. főtörzszászlós
archívuma*

MAN VERSUS MOUNTAIN

Panoráma a Trebevićről

2018. február 7-én az EUFOR Többnemzeti Zászlóalj kötelékébe tartozó magyar lövészsorozat menetgyakorlatot szervezett. A „Man versus Mountain” elnevezésű yalogtúra alapvetően a magyar kontingens kiképzési tervében szerepelt, de azon más, Szarajevóban állomásozó nemzetek, köztük lengyel és osztrák bajtársaink is képviseltették magukat.

Ha valaki Bosznia-Hercegovinába látogat, tegye azt bármilyen célból, jó tudni, hogy csak a műutakat és a kijelölt erdei ösvényeket szabad használni. Az országban a mai napig rengeteg a felderítetlen aknamező, melyek az 1992 és 1995 közötti háború szomorú hagyatékaiként a mai napig megkeserítik a helyi lakosok életét. Ebből a szempontból egyedülálló a város mellett tornyosuló, 1629 méter magas Trebević-hegy, mely a program helyszíne volt. Közkedvelt a látogatók körében, számtalan biztonságos turistaösvény, szálloda és látnivaló található itt. Az 1984-es téli olimpia egyik központi helyszíne volt. Itt található az egykori bobbálya és a szebb napokat látott olimpiai falu is. Ez utóbbi a boszniai polgárháború idején a várost ostromló szerb haderő egyik előretolt harcálláspontjaként üzemelt. Szarajevó városa egy kiterjedt medencében fekszik, a környező hegycsúcsokról tűzérési tüzrel és orvlövészekkel tar-

A szebb napokat látott olimpiai falu

Magyarok a csúcson

tották sakkban a város lakóit. Hogy a céltalan mészárlásnak véget vessenek, az ENSZ békefenntartó csapatokat küldött az országba, melyek azóta is itt állomásoznak a szarajevói Butmir-táborban.

A századparancsnok elgondolása szerint az alegységünk, mely nagyrészt a győri 12. Légvédelmi Rakétaezred katonáiból áll, könnyített menetfelszerelésben hajtotta végre a feladatot. Az esemény a helyi médiában és a közösségi oldalakon is szerepelt. Az EUFOR-erők alaprendeltetésükből adódóan, a táborvédelem és a bosnyák haderő kiképzése mellett, békefenntartó szerepet töltenek be, ezért a menetgyakorlat másik fontos szerepe a jelenlétfenntartás volt.

A menet előtti eligazításon felszerelésként 2008M málhamellény és egyéni fegyverzet lett meghatározva. Szerencsére a mesterlövész beosztásúak a Gepárd M1 rombolópuskát gépkarabélyra cserélhették. A 150 résztvevő számára teljesítendő táv összesen 19 kilométer volt, 1044 méter szintkülönbséggel. A terep változatos volt. Eleinte lakott területen haladtunk, helyenként lefagyott, csúszós betonúton, majd ahogy közeledtünk a csúcshoz, ezt felváltotta a friss és mély hóval fedett földút. A hegytetőn található egy kijelölt helikopter-leszállóhely, melyet MEDEVAC-

feladatok esetén használnak a bosnyák haderő és az EUFOR katonái. Itt osztrák társaink meleg teával várták a megfáradt katonákat.

Rövid pihenő után elindultunk a csúcra, mely egy rádiótorony mögött található. A terep kifejezetten nehéz, innen rendkívül meredek és havas úton kellett felküzdeni magunkat. Ezt követte egy rövid séta a hegy csipkézett gerincén. Annak ellenére, hogy hazánkban kevés hasonló terep található, a magyar katonák derekasan helytálltak, és a feladatot a kijelölt szintidőn belül teljesítették.

Sajnos a város felhőtakaróba burkolózott, így csak a környező magaslatokban gyönyörködhettünk. Személy szerint másodszor jártam a Trebevićen, melynek szépsége mindig lenyűgöző. A nógrádi hegyekben nőttem fel, tehát nem idegen nekem a hasonló környezet, de a balkáni hegyvidék más kategória. Mikor eligazításon említették, hogy ebben a misszióban is felmegyünk a csúcra, gyermeki örömmel ült ki az arcomra. Mint az ilyen események előtt lenni szokott, nem mindenki volt felhőtlenül boldog a hír hallatán, de meggyőztem a rajom tagjait – akik nagyrészt az Alföld szülöttei –, hogy ez bizony egy páratlan élmény lesz. Természetesen a lefele vezető út korántsem volt annyira megerőltető, és – minden bizonnyal az élmény hatására – remek hangulatban telt el.

Gerley Gábor törzsőrmester
Fotó: A szerző felvételei, illetve archívuma

ELHIVATOTTSÁGBÓL, SZAKMASZERETETBŐL JELES!

Gácsér Vera törzsőrmester 2016 májusában került szerződéses altisztként a Magyar Honvédség Légi Vezetési és Irányítási Központ (MH LVİK) Meteorológiai Központjába, a veszprémi „Sziklába”. Nem megszokott, hétköznapi napnak korán sem nevezhető életút az övé, sőt, már maga a szakma sem az, amelyet művel. A katonai pályája rögtön olyan akadállyal indult, amely jó néhány alapkiképzendő kedvét szegte volna, ám ő kitarzott. Tudta, honnan jött, tudta, hol van, és tudta, mit akar. Fontos dolgok ezek, hiszen minden katonára ez a hivatástudat alapja, az előmenetel, a szakmai fejlődés kulcsa. Úgy vélem, története kitűnő példája Jutas jelmondatának: „Erős akarat minden akadályt legyőz, erős akarat csak erős hitből fakad.”

Gácsér törzsőrmester Budapesten nőtt fel pedagógus szülők gyermekeként. Az I. (Szent) István Gimnázium befejezése után az Eötvös Loránd Tudományegyetem Természettudományi Karán folytatta tanulmányait, ahol meteorológus szakon szerzett diplomát 1994-ben. Az egyetem elvégzését követően az Országos Meteorológiai Szolgálatnál helyezkedett el. Itt elsősorban az időjárás-előrejelzés területén dolgozott, kezdetben éghajlati adatszolgáltatással, elemzések készítésével, valamint az utolsó években orvometeorológiával is foglalkozott. A különböző felhasználók számára készített írásos előrejelzések mellett munkájához hozzátartoztak a rádiós megszólalások is, majd egy idő után bekerült a Magyar Televízió meteorológusainak csapatába, amelynek mintegy 10 éven keresztül volt tagja. Joggal büszke rá, hogy a szakma nagyjaitól – pl. Vissy Károlytól és H. Bóna Mártától – tanulhatott és velük dolgozhatott.

– *Hogy kerültek Veszprémbe?*

– Lányom, Dorottya élete első éveit még Budapesten töltötte, ott kezdte az iskolát is, majd 2006-ban, Levente fiam születésekor Veszprémbe költöztünk, mert férjemet ide kötötte a munkája. 2009-ben tovább bővült a család, megszületett Benedek fiam is. Időközben

Gácsér Vera törzsőrmester 2016 májusától szolgál a Magyar Honvédségben

PhD-tanulmányokat kezdtem a Pannon Egyetem Környezettudományi és Kémiai Doktori Iskolájában, valamint ügyvivő szakértőként pályázatokban dolgoztam az egyetem Környezettudományi Intézetében. Már ezekben az években is kapcsolatba kerültem a Magyar Honvédséggel, ugyanis kutatási témám a légköri aeroszolrészecskék fényenygítése és a látótávolság közötti összefüggések vizsgálata volt, melynek révén – még civilként – több alkalommal is eljutottam a szolnoki repüléstudományi konferenciákra. Mégsem fordult a fejemben, hogy néhány év múlva merőben új feladatok, kihívások várnak rám – immár a Magyar Honvédség kötelékében. Időközben ugyanis változások történtek az egyetemen, illetve én magam is úgy éreztem, váltásra lenne szükségem, és szívesen visszatérnék a meteorológia gyakorlatiasabb területéhez, az időjárás-előrejelzéshez. Erre a Magyar Honvédség Légi Vezetési és Irányítási Központjában nyílt lehetőségem, ahol egyelőre mint meteorológiai asszisztens végzem munkámat.

– *Hogyan lett az MH LVİK-ben meteorológiai asszisztens?*

– Természetesen ehhez nekem is katonává kellett válnom, melynek első lépcsőfoka az alkalmassági vizsgálat, majd a 10 hetes alapkiképzés volt. Igyekeztem, amennyi-

re csak lehet, felkészülten nekivágni a kiképzésnek, amihez sok segítséget kaptam a férjemtől, aki mint sportszakember és mint egykori sorkatona is jó tanácsokkal tudott ellátni.

2016. május 2-án kezdtem meg az alapkiképzést Szentendrén, a Magyar Honvédség Altiszti Akadémiáján. Egy addig számomra ismeretlen világban találtam magam, ahol a kihívások mellett új ismeretekkel, élményekkel és nem utolsósorban barátságokkal gazdagodtam. Ezért is volt nehéz, amikor egy rosszul sikerült ugrás, illetve az ennek köszönhető belső térdszalagszakadás miatt a 8. héten haza kellett térnem. Egy kis kényszerpihenő következett, de igyekeztem formában tartani magam, hogy mihamarabb folytathassam a kiképzést. Erre szükség is volt, ugyanis kiderült, hogy október végén lejár a féléves próbaidőm, és amennyiben nem fejezem be a kiképzést a próbaidő végéig, automatikusan megszűnik a szerződéselem. Szerencsére nem kellett műteni a lábamat, ugyanis a belső térdszalag meggyógyult, a keresztszalagok pedig nem szakadtak el, csak egy kicsit tovább nyúltak. Már csak az okozott problémát, hogy az Altiszti Akadémi-

Családi fotó a kaposvári eskütétel után

án épp nem volt olyan alapkiképzés, amelybe becsatlakozhattam volna, így nem kis szervezést igényelt az alakulatom részéről, hogy a Kaposváron augusztusban indult alapkiképzés második ciklusába szeptember elején bekapcsolódhassak. Kihívásokban itt sem volt hiány, de nagyszerű emberektől tanulhattam, és ismét egy remek közösségbe kerültem. Október 7-én, az ünnepélyes eskütelletel zárult le a kiképzési időszak, amely nagy megkönnyebbülést hozott a családomnak, hiszen amíg én Szentendrén, majd Kaposváron igyekeztem helytállni, addig ők otthon tették ugyanezt. Természetesen én is örömmel tértem haza, és vártam, hogy megkezdhessem a szakmai munkát, előtte azonban még belekötöttem a határszolgálatba is. Az igazi szakmai munkát végül is novemberben kezdettem el.

– *Mi a feladata a napi munka során?*

– Az MH LVIK Meteorológiai Központja a légtérfelügyelet, a légitforgalmi irányítás és a légvédelmi irányítás feladataihoz nyújt meteorológiai támogatást. Felügyeli a katonai repterek meteorológiai csoportjainak szakmai tevékenységét és támogatja azokat feladataik ellátásában. Ennek keretében figyelemmel kísérjük az időjárási folyamatok alakulását, nyomon követjük az adatforgalmat, a reptéri időjárás-jelentő táviratok érkezését, elemezzük az adatokat. Különböző repülésmeteorológiai előrejelzéseket készítünk, illetve veszélyfigyelmeztetéseket adunk ki.

– *Hogyan látja a jövőt, milyen kihívásokkal szembesül?*

A család „fű tagjaival”

– Bár több mint egy évtizedet töltöttem el az időjárás-előrejelzés területén, bőven van mit tanulnom, hiszen a repülésmeteorológia egy speciális területe az előrejelzésnek. Egy kicsit más szempontból vizsgáljuk az időjárás alakulását, mint egy országos prognózis készítésekor. Ez utóbbinál az a fontos, hogy mennyire kell melegen öltözni, szükség lesz-e az esernyőre, tervezhetünk-e utazást vagy kerti özszejövetelt a hétfélig. Repülésnél inkább csak a következő 24 óra időjárása hangsúlyos, viszont nagyon fontos, hogy milyen magasan lesz a felhőalap, hol kell jelentősebb jegesedésre számítani, lesz-e felettünk jetstream, vagy például mennyire lesz sűrű a köd, illetve mikor oszlik fel. Mindezekből is kitűnik, hogy maximális szakmai felkészültségre és emellett gyakorlati tapasztalatra is szükség van ennek a munkának az elvégzéséhez. Én egy-

előre mint meteorológiai asszisztens, az előrejelző tiszti munkáját segítem, úgynevezett háttérmunkákat végzek, de igyekszem ismereteimet tovább bővíteni, kollégáimtól a szakma minden fortélyát ellesni, hogy idővel továbbléphessek, és szaktudásommal még inkább hasznára lehessen hazámnak, Magyarországnak. Természetesen a hétköznapi szempontjából az sem elhanyagolható, hogy mennyire szívesen jár az ember dolgozni, és milyen közegben kell a 24 órás szolgálatakat eltölteni. Ebből a szempontból is szerencsésnek mondhatom magam, hiszen a Meteorológiai Központban ismét remek társaságba kerültem. Ezenfelül a Magyar Honvédség stabilitást, biztonságot nyújt, ami egy családnak rendkívül fontos a mai világban.

– *Mit üzen az olvasóknak?*

– Bő másfél évvel ezelőtt nagy lépésre szántam rá magam, amit szakmai és családi okok is indokoltak. Ez a – sokak számára talán meglepő – váltás nem kis erőpróba volt rám és szeretteimre nézve is. Hálás vagyok nekik, hogy mindvégig kitartottak, és a nehéz időszakokon átsegítettek. Úgy érzem, érdekes feladatok várnak még rám, és remélem, sikerül helytállnom.

Kívánom mindenkinek, hogy egy hasonló helyzetben legyen bátorsága és kitartása a váltáshoz, legyen olyan támogatottsága, ami nekem megadott, de főleg, legyen legalább olyan szerencsés, mint én.

Szabó Ottó törzsszázlós

Fotó: Gácsér Vera törzsőrmester, illetve a törzsőrmester családi archívumából

Dorottya és a két fiú, Levente és Benedek

NŐK A HADERŐKBEN

A Honvéd Altiszti Folyóirat rendszeresen jelentet meg részleteket az Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyamon (ÖVAT) végzett hallgatók munkáiból. Az alábbi írás a „Katonanők helye és szerepe a vezetői beosztások tükrében” című dolgozat rövidített változata. Jelen lapszámunkat a nemzetközi nőnappal egy időben adtuk nyomdába, így ez a cikk talán még nagyobb jelentőséggel bír, hiszen nemcsak katonanőkről szól, de a szerzője is az ÖVAT első női hallgatója, egy kiváló katonanő.

A nők már évszázadokkal ezelőtt is szinte minden kultúrában aktívan részt vettek a csatákban – sokszor persze férfinak álcázva –, melyet számos ősi mítosz, legenda, rajz és szobor tanúsít. A magyar történelemben is szép számmal találkozunk hős asszonyokkal, nőkkel. Néhány példa erre, a teljesség igénye nélkül.

Nők szerepe a várak védelmében

Eger (1552) sikeres védelméhez a helyi nők vitézsége nagymértékben hozzájárult. Az elsősorban gyermekeikért küzdő asszonyokat az elszánt anyai szeretet vezette. Bizonyos vélemények szerint sokszor erősebb a nőkben a kintartás, mint a férfiakban.

Miután a törökök megsemmisítő vereséget mértek II. Rákóczi György

A hős egri nők Székely Bertalan festményén

Zrínyi Ilona

erdélyi fejedelemre (1660), nyomban ostrom alá vették Váradot. Az őrség zöme Rákóczi holttestét kísérte Gyulafehérvárra, emiatt a várban és a városban alig akadt katona. Váradot a polgárság és a helyi asszonyok is elszántan védték, de végül győzött a túlerő. Ennek ellenére a törökök méltányolták a maroknyi védő és az asszonyok elszántságát, ezért értékeikkel és a helyi nyomdával szabad elvonulást engedélyeztek nekik.

Ugyancsak közhely ma már Zrínyi Ilona hősiessége, aki két éven keresztül tartotta a kisszámú, Thökölyhez hű kurucokkal és néhány idegen katonával Munkács várát (1688), ez idő alatt pedig megfelelő utánpótlásról is gondoskodott, de végül árulás következtében fel kellett adnia az erősséget.

Nők a forradalom és szabadságharcban

Voltak kiemelkedő nőalakjai az 1848–49-es forradalomnak és szabadságharcnak is. Akkoriban a hadsereg nem tartozott azon intézmények közé, ahol kimondottan kedvelték volna a hölgyeket, legalábbis a harcoló alakulatokban. Ezekben az időkben a nők általában férfinév alatt léptek be a különböző harcoló alakulatokba. Akkoriban nem pénz kérdése volt, hogy fegyvert fogjon egy nő, hanem bátorság kellett hozzá, és az a képesség, hogy elfogadtassa magát abban a seregben, ahová került. Közülük a legismertebb – és róla min-

tázták a Mária főhadnagy szerepet – a félig holland származású *Lebstück Mária*, aki 18 évesen Karl néven áll be a bécsi egyetemi légióba, majd aztán a magyarországi német légióba, később pedig a tiroli, úgynevezett vadászszázlójába. A kápolnai csatában megsebesül, hadnaggyá léptetik elő, majd 1849 áprilisában a kilencedik Miklós-huszárezredbe kerül segédtszűnek, végül pedig már főhadnagyi rangban harcol.

Hasonló karriert fut be *Bányai Júlia*, aki egy kincstári bányahivatalnok lánya. Kitűnően lovagol, és Bányai Gyula néven csatlakozik a 27. nagyváradi honvédszázlójához, részt vesz az erdélyi hadjáratban. 1849 februárjában megsebesül, de júliusban már a gyulafehérvári ostromseregnél szolgál. Főhadnagyi rendfokozatot ért el.

A színésznői pályán mozgó *Pfiffner Paula* honvéd hadnagy fivérének példáját követve áll be a bécsi légióba, aztán férfiruhát öltve Erdélyben harcol. A szabadságharc végére ő is eléri a hadnagyi rangot.

Száz fölél teszik azoknak a nőknek a számát, akik fegyverrel a kézben harcoltak. Ugyanakkor azokról a magyar nőkről se feledkezzünk meg, akik a parasztság alsó rétegéhez tartoztak és férjüket követve léptek be a népfelkelő csapatokba, hogy puskával harcoljanak párjuk oldalán.

Nők a világháborúban

A háborúk kezdeti szakaszában a nők feladatai főként adományok gyűjtésére, jótékonyági munkára korlátozódtak, de mivel egyre több férfi indult a frontra, a nők kénytelenek voltak átvenni a munkájukat. A hátszág gazdaságát egyértelműen a háborús érdekeknek, az utánpótlás megteremtésének rendelték alá, és igyekeztek meggyőzni a nőket, hogy kötelességük a remélt győzelem érdekében munkát vállalni. A hölgyek nemcsak a hátszágban láttak el létfontosságú feladatokat, hanem a fegyveres konfliktus kezdetétől önkéntesen jelentkeztek a kórházakba és ápolták a beteg, sebesült katonákat. A harctér közelében a nők hihetetlen bátorságról is tanúbizonyságot tettek, életüket kockáztatva nyújtottak elsősegélyt, olykor ellenséges tűz alatt. A fegyveres erő munkájában nagy segítséget jelentettek a segédszolgálatosok (szakácsok, írnokok, telefonközpontosok, mérnökök, futárok stb.).

A katonanők az egyenruhás lét minden területén megállják a helyüket

A nők és a hadsereg

Történelmi források tanúsága szerint a 14–19. században a nők magától értetődően hozzátartoztak a szárazföldi hadseregek tarka képéhez. Nélkülözhetetlen szerepet tölthettek be az ellátás és gondozás területein.

Több mint négy évszázadon át kísérői voltak a seregeknek, sokan közülük férfiruhát öltöttek és a fegyveres harcokból is aktívan kivették a részüket. Ugyanekkor azonban megerősödtek azok a törekvések, melyek a nők számára lehetetlenné kívánták tenni a katonai szolgálatot. Az első dokumentumok, amelyek bizonyítják a nők kizárására való törekvést az európai fegyveres testületekből, a 16–17. századi forradalmak utáni időszakból valók. Annak ellenére, hogy a 18. századtól egyre erősödött az az állami törekvés, mely a hadsereg tisztán „férfiintézménnyé” alakítását tűzte célul, a nők még hosszú ideig hozzátartoztak az európai hadseregekhez. A harcok katonáinak ma is élő férfi modellje a 18–19. század terméke. Bár a 19. században a nők kizárása a fegyveres testületből csaknem teljesen befejeződött, a különböző harcselekményekben – mint ahogyan ma is – a gyengébb nem képviselői továbbra is aktívan részt vettek.

A nők mindig is részt vettek a harcokban, a háborúkban, de bármilyen fontos szerepet is teljesítettek, nem tekintették őket egyenlőnek a férfiakkal. Főként kisegítő szerepet játszottak és támogatták a férfiakat. Így volt ez az 1945 utáni Magyar Néphadseregben is, ahol szakszolgálati beosztásokban alkalmaztak hölgyeket, főként egészségügyi, ügyviteli, logisztikai, személynügyi, pénzügyi adminisztratív

területeken, az oktatás, képzés, térképészet, számvitel területén.

A nők hadkötelezettség szerinti öszeírása 1985-ben kezdődött meg Magyarországon. A 90-es évek közepétől a legalább érettségivel rendelkező nők számára lehetővé vált a beöltözés. 1994 volt az az év, amikor a katonai felsőoktatás megnyitotta kapuit a nők előtt, és így az első katonanők 1998-ban katonai esküt tehetek a Kossuth téren. A nők tömeges belépése a fegyveres testülethez a második világháború óta a legjelentősebb változás a honvédség történetében.

Nők a honvédség kötelékében

Hazánkban egyre inkább emelkedik azoknak a nőknek a száma, akik a hivatásos katonai karriert választják a nőiesebb foglalkozások helyett. A katonanők többsége a rendkívüli pszichikai és fizikai megpróbáltatások ellenére sem riad vissza a hadseregben rájuk váró feladatoktól, mivel bizonyítani akarják, hogy képesek eleget tenni a férfiak túróképességét is gyakran próbára tevő kihívásoknak. A bizonyítási vágy mellett az anyagi biztonság megteremtése miatt is sok nő választja ezt a hivatást. Nyilvánvaló tény, hogy egyre több nő választ férfias hivatást és próbálja ki képességeit olyan szakmákban, melyeket régen kizárólag férfiak űztek. Szerencsés, hogy megadatik a nők számára a lehetőség: kiteljesedhetnek olyan területen, ami valóban érdekli őket, közel áll a szívékhöz és a mindennapjaik része.

Az elmúlt évek haderőreformjai, valamint a munkaerőpiaci helyzet hatására egyre több nő jelentkezik katonai oktatási intézményekbe, vállal munkát a Magyar Honvédségnél. Évről évre

Egyre népszerűbb a katonai pálya a nők körében

emelkedik azon fiatal nők száma, akik hivatásos tisztként, altisztként vagy szerződéses katonaként képzelik el jövőjüket. (...)

Sok helyütt lehet hallani, hogy a nőnek nem a harctéren van a helye, hanem a családja mellett. A katonaság intézménye ezt a helyzetet is rugalmasan tudja kezelni. Nyilván a legtöbb hivatásos női katona szeretne előbb-utóbb családot, gyereket. Magyarországon a hivatásos katonanők számára a gyermek egyéves koráig biztosított az egészségügyi szabadság, ezenkívül számos munkaidő-kezdésmennyel kapcsolatos jog megilleti őket. Mivel a legtöbb katonanő a hadseregben ismeri meg leendő férjét, nyugodtan elmehetnek szülni, gyermeket nevelni, hiszen férjük hivatása révén biztosított számukra a megélhetés. (...)

Altiszti, tiszt, főtiszti vezetői beosztásokban növekvő tendenciát mutat a női vezetők aránya. Az őrmesteritől egészen az ezredesi rendfokozatig találkozzunk női katonai vezetővel. A katonai hivatásnál tehát nem az a lényeg, hogy valaki nő vagy férfi, hanem az, hogy szakmailag magasan képzett katonaként tudjon helytállni. A katonanők érvényesüléséhez leginkább határozott fellépés, magabiztosság, önbizalom szükséges, valamint a magas szintű elméleti ismeretek gyakorlatba történő átültetésének képessége. Ugyanakkor a női vezetőknek szükségük van a klaszterikus női erények alkalmazásának képességére is. Ezek közé tartozik a magas szintű empátiakészség, a figyelmesség, a diplomáciai érzék és a türelem. Semmi esetre sem a női mivoltuk hangsúlyozásával érvényesülnek. Jobb stressz-, illetve monotóniatűrő képességgel rendelkeznek.

A Magyar Honvédség Altiszti Akadémia és az MH Ludovika Zászlóalj nappali képzésein egyre több nő végez jó eredménnyel. Ma már nemcsak a „klasszikus női” szakirányú területeken, hanem híradó, informatikai, valamint műszaki szakirányú ismereteket sajátítanak el. Nem ritka, hogy a képzési intézményből kikerülve rajparancsnoki, szakaszparancsnoki beosztásokba nevezik ki őket. Napjainkban zászlóaljszintű szervezetek vezetőiként, illetve osztályvezetői, igazgatói beosztásokban is jelen vannak a nők.

Váradiné Pásztor Mária törzsszázlós
Képek: Zrínyi Média

VÉGET ÉRT AZ ÖVAT

Január végén befejeződött a 2017 szeptemberében kezdődött 5. Összhaderőnemi Vezető Altiszti Tanfolyam (ÖVAT). Az utolsó napokban mindannyian sikeres vizsgát tettünk. Ez az ÖVAT azonban több szempontból is más volt, mint az előzőek, ugyanis most először egy személy érdemelte ki a Primus Inter Pares (első az egyenlők között) és a kiváló hallgató címet, illetve az első női hallgató is elvégezte a tanfolyamot.

Az utolsó modulban a hadművelet témakörében mélyedtünk el. Sokunk számára kihívást jelentett, mivel ezen a területen mi, vezénylőzászlósok kevés tapasztalattal rendelkezünk. A modulnak része volt a Parlamentben, valamint a Magyar Honvédség Összhaderőnemi Parancsnokságon tett látogatás. Az MH ÖHP-n átfogó

képet kaptunk az ott folyó munkáról, illetve a hadműveleti szintű tervezésről, szervezésről. A modul zárasaként hadijátékra került sor, melyet egyhetes előkészítés előzött meg. Az ezt követő héten felkészültünk a záróvizsgára, ekkor volt lehetőségünk a modulvezetőknek és egymásnak feltenni kérdéseinket. Január 29–30-án zajlott a vizsga, melyen számot adtunk tudásunkról. Először meg kellett védeni a vizsgadolgozatot, majd a négy modulban (kommunikáció, vezetéselmélet, általános, hadművelet) elsajátított anyagból feleltünk. A vizsgabizottságot Bozó Tibor dandártábornok, a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia parancsnoka, Farkas Róbert főtörzszászlós, a Magyar Honvédség 25. Klapka György Lövészdandár vezénylőzászlósa, vala-

A kurzus végén Kiss Róbert zászlósnak ítelték oda a Primus Inter Pares és a kiváló hallgató címet

mint Bukovinszki Zsolt törzszászlós, a Magyar Honvédség Altiszti Akadémia megbízott vezénylőzászlósa alkotta.

A január 30-án megtartott kibocsátó ünnepségen részt vett Huszár János altábornagy, vezérkarfőnök-helyettes, Bozó Tibor dandártábornok, valamint Kriston István főtörzszászlós is. Huszár altábornagy beszédében kiemelte, hogy az ÖVAT-on végzett altisztek már nem a legfiatalabb korosztályból kerültek ki, így az egyenként több mint húszévesnyi szolgálattal rendelkező altisztek óriási tapasztalattal rendelkeznek. Hangsúlyozta, hogy az altisztek szerepe egyre növekszik a Magyar Honvédségben, és ebben a folyamatban nagy szerepe van a vezénylőzászlósoknak is.

Kiss Róbert zászlós, a Primus Inter Pares és a kiváló hallgató címmel kitüntetett hallgató válaszbeszédében megköszönte a vezérkarfőnök-helyettes elismerő szavait, valamint az Altiszti Akadémia támogatását és a modulvezetők lelkiismeretes munkáját, amivel támogatták fejlődésünket és a vizsgára való felkészülésünket. „Utóljára sorakozunk most fel mint az ÖVAT V. hallgatói csoportja – mondta a zászlós. – Már a tanfolyam elején eldöntöttük: egy csapatként jutunk el a záróvizsgáig, hogy csatlakozhassunk az ÖVAT-végzetek nagy csoportjához.”

Összegezve: tartalmas öt hónapon vagyunk túl, rengeteg kellemes és szép emlékekkel. Elmondhatjuk magunkról, hogy csatlakoztunk ahhoz az 52 főhöz, akik előttünk már sikeresen teljesítették az ÖVAT-ot, az altisztek számára kialakított, Magyarországon elérhető legmagasabb szintű vezetőképzést.

ÖVAT

*Fotó: Durucz né Tég lás Dóra
főhadnag y*

Huszár János altábornagy gratulál Kiss Róbert zászlósnak

Január végén zárult a tanfolyam

KÖZKINCCSÉ TENNI...

Összegyűjteni az összes magyar felvarrót, és a létrehozott legnagyobb kiállított gyűjteményt közkinccsé tenni – ez a célja annak a kezdeményezésnek, ami nemrég indult útjára Balatonakarattján, a Magyar Honvédség Rekreációs, Kiképzési és Konferencia Központban.

A felvarró talán a katonai viselet legszemélyesebb része, a legtöbbet árulja el arról, aki hordja. Mesél alakulatról, alegységről, sorsokról, történelemről, és minden generációnak mást jelent. Azoknak, akik nem viselhették, érdekesség, a fiataloknak történelem, azok számára, akik viselték, pedig egy közösség, egy korszak emléke. Sokféle létezik az alakulattól a missziósig, századtól az egyediig. Talán ezért is gyűjtik sokan oly' nagy szenvedéllyel, pénzt és fáradságot nem sajnálva, mert különlegesek, egyediek, látványosak. Sajnos ezeket a gyűjteményeket csak kevesen láthatják. Albumokban, dobozokban, fiókok mélyén, elzárva pihennek, a nagyközönségtől távol.

Történetünk itt kezdődik azzal, hogy a közelmúltban felújították a Honvéd Üdülőben a központi presszót, és a frissen festett, makulátlan fehér falak díszítésre vártak. Ekkor döntött úgy Gobányi István főtörzszászlós, az

alakulat vezénylőzászlósa és Dánosi Ferenc, az élelmezési és ellátórészleg vezetője, hogy felvarrókkal fogják megtölteni a falakat. A gyűjtést „hazai terepen” kezdték, a katonatársak körében, hiszen mindenki más alakulattól jött – így készült el az első tabló. Utána következtek az ismerősök, volt kollégák. A különböző rendezvényeken is sokan látták, hogy elindult a gyűjtés, és küldtek karjelzéseket: elkészült a második tabló is. Később következtek főszezoni vendégek és a kiképzési rendezvények résztvevői, ők is hagytak ott felvarrókat, és ismét gyarapodott a kis kiállítás.

Majd a kezdeményezés nagy lendületet kapott, amikor az alakulathoz került Görbe László zászlós, aki régóta gyűjtötte a karjelzéseket.

– Mikor látta, hogy mi komolyan foglalkozunk ezzel, úgy gondolta, kirakva jobb helyen lesz, mint a dobozokban, és nekünk adta a mintegy 300 darabos gyűjteményét. Így már az egyik fal szinte meg is telt – emeli ki az indulásról szólva Gobányi István főtörzszászlós. – Piros Ottó ezredes, az alakulat parancsnoka is támogatta a kezdeményezést, ő is adott felvarrókat, sőt, az ő ötlete volt, hogy egységes keretbe kerüljenek. Jelenleg 650 darab van a gyűjteményben, de egyre többen segítenek. Társszervektől is érkez-

nek felajánlások, polgárőrök, egykori határőrök, rendőrök is küldenek nekünk karjelzéseket. Elég sok külföldi kapcsolat van, őket is megkerestük, hogy küldjenek felvarrókat. Így, felajánlások révén lassabban gyarapodik a gyűjtemény, mint a gyűjtőké, akik pénzt költenek rá, de így is működik. Nálunk is megfordulnak külföldi katonák, és mikor látják, hogy mi nem a fióknak kérjük, akkor a sajátjaikat odaadják nekünk. Sokszor kapunk civilektől is, például amikor cikk jelent meg a gyűjtésünkről a honvedelem.hu portálon, kaptunk egy fiatalembertől egy felvarrót, ami egy airsoft-hoz vásárolt ruhán volt. Megnéztük, és kiderült, hogy ez az 1991. június 2-án

alakult 111-es horvát dandárnak a karjelzése, ami katonákból, rendőrökből és egykori partizánokból alakult, és közel 10 évig működött. A délszláv válság nálunk is érezte hatását, így ez egy darabka történelem – idézi fel a vezénylőzászlós.

– Számomra ez a gyűjtés civilként nagyon érdekes, sok történetet hallottam, hogy egyik-másik felvarró honnan van – meséli Dánosi Ferenc. – Kaptunk egy könyvet is a témáról, kezd érdekelni az alkotások háttere is, és ha kapunk egy-egy új felvarrót, azonnal utánaolvasok. Akik hoznak nekünk karjelzést, sokszor beszélnek is róla, az alakulatukról, a missziókról, amit szimbolizál, arról, hogy mi volt a feladatuk. Minden felvarrónak története van, és itt a falon tovább mesél mindenkinek, aki megnézi őket. A gyűjtés a közösséget is építi: egyre többen vannak, akik nem sajnálják az időt, hogy segítsenek nekünk, és egyre többen tartják ezt a kezdeményezést fontosnak, érzik sajátjuknak.

A két ötletgazda nagy célt tűzött ki: az ország legnagyobb, egy helyen megtalálható felvarrógyűjteményét szeretnék kiállítani a Honvéd Üdülőben.

– Nagyon sokan gyűjtenek katonai relikviákat: egyenruhákat, karjelzéseket, sapkákat, de nagyon kevesen vannak azok, akik a kollekciónkat a nyilvánosság számára is elérhetővé teszik – hangsúlyozza Gobányi István. – Mi azt szeretnénk, ha a gyűjteményünket látnák az emberek. Itt katonák, társszervek munkatársai és civil vendégek egyaránt megfordulnak. A presszóba mindenki betér ilyenkor egy üdítőre, kávéra, süteményre ebéd után. Kezdeményezésünk célja, hogy közszemlére tegyük azt a kincset, azt a történelmi és kulturális örökséget, amit a felvarrók jelentenek. Az ide látogatók megcsodálják, érdekli őket, kíváncsiak rá, lefotózzák, vagy éppen előtte fotózkodnak, keresik a falon a saját alakulatukat, a saját gyökereiket, mindeközben rácsodálkoznak az egyenruhás világ sokszínűségére. Megvan ennek a varázsa...

Singer Éva hadnagy

Fotó: A szerző felvétele

EGY TÁBORI LELKÉSZ AZ ELSŐ VILÁGHÁBORÚBAN

Juhász Kálmán

Az első világháború centenáriumiának időszaka lehetőséget ad egyrészt a korokra és az eseményekre vonatkozó ismereteink újragondolására, másrészt újabb levéltári és egyéb kiadatlan források, dokumentumok, emlékek gyűjtésére és földolgozására sarkallhatja a téma iránt érdeklődőket. Jelen írással magam ez utóbbi törekvéshez szeretnék csatlakozni.

Mintegy másfél évtizede kutatom Szeged, a dél-alföldi régió és a csanádi egyházmegye 18–19. századi történetét, s ezen munkálataim során gyakran megfordultam a Tisza-parti város katolikus püspöki központjának levéltárában is, ahol többször tanulmányoztam Juhász Kálmán plébános, hittudományi főiskolai tanár kéziratok hagyatékát, amely számos fontos dokumentumot, fényképet, kéziratot és följegyzést tartalmaz. Ebből a hagyatékából valók az alábbiakban olvasható adatok és a cikket illusztráló fényképek is.

Juhász Kálmán egyháztörténész-ként szerzett magának nemzetközi hírnevet és komoly szakmai tekintélyt, hiszen ő volt a Szent István király által alapított és Szent Gellért vértanú püspök által szervezett csanádi egyházmegye történetének legjelentősebb kutatója.

Juhász Kálmán 1892. augusztus 25-én született Alibunáron. 1908-ban lett a csanádi egyházmegye papnevelő szemináriumának hallgatója. 1910 és 1914 között Bécsben a Pazmaneum növendékeként tanult teológiát. 1915. március 8-án szentelte pappá Glattfelder Gyula püspök. Ezután Módoson szolgált hitoktatóként, később segédlelkész-ként. 1915 októberétől két félévet a bécsi egyetem bölcsészkarán történelmet tanult, s doktori címet nyert. Később történelem–latin szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett.

Juhász 1916 végétől 1922 májusáig tábori lelkész volt: előbb a debreceni katonai kórházban, később a keleti fronton a 33. számú császári és királyi

Juhász Kálmán 1916 végétől 1922 májusáig szolgált tábori lelkész-ként

gyalozegredben, majd a csóti táborban, végül egy budapesti katonakórházban szolgált. 1923 júliusától az akkor már Romániához tartozó Nagyszentpéter, 1936 szeptemberétől Kübekháza plébánosa. Ekkor települt át Magyarországra. 1950-ben XII. Pius pápai kamarássá nevezte ki, ugyanettől az évtől teológiai tanár Szegeden. 1953 szeptemberéig plébános volt Kübekházán, ahol 1944-ben összefoglalta és önálló kötetben megjelentette az akkor százéves falu történetét is. 1958-ban ment nyugdíjba. 1966. szeptember 29-én hunyt el Szegeden.

Juhász Kálmán 1916. december 6. és 1917. április 9. között volt a deb-

receni katonai kórház lelkésze. 1917. április 10-től 1918 júniusáig szolgált a császári és királyi 33. gyalozegrednél, amelynek alakulatai a következő helyeken harcoltak az első világháború éveiben. 1916 áprilisa és júniusa között Asiago és Arsiero térségében az olasz Alpokban, 1916. júliusban és augusztusban Bukovinában, 1916 augusztusa és 1917 júliusa között a Kárpátokban, 1917 júliusa és 1918 márciusa között ismét Bukovinában, majd az 1918. évben márciustól júliusig Ukrajnában és Dél-Oroszországban, végül 1918 augusztusa és novembere között a Piavénál. Juhász tábori lelkész a keleti fronton eltöltött több mint egy esztendő után

Tábori istentisztelet

1918. június 28-tól a csóti fogolytáborban tevékenykedett, majd Budapesten az egyik katonai kórházban szolgált 1922 májusáig.

Frontszolgálat alatt több kitüntetés is szerzett. Az 1916. december 13-án, nem sokkal IV. Károly trónra lépése után alapított Károly-csapatkereszt mellett – amely emlékérmét az Osztrák–Magyar Monarchia hadseregében szolgálók közül több mint hatszázötvenezen kapták meg, azok, akik legalább tizenkét hetet töltöttek a fronton – a II. osztályú lelkészi érdemkereszt fehér-vörös szalagon a kardokkal elnevezésű kitüntetésben is részesült 1917. november 20-án. A tábori lelkészek számára 1801. november 23-án I. Ferenc által alapított kitüntetésnek arany és ezüst fokozata volt. Az előbbinek az elnevezését I. Ferenc József 1911-ben I. osztályú, míg az utóbbinak a nevét II. osztályú lelkészi érdemkeresztre változtatta, IV. Károly pedig 1917-ben elrendelte, hogy azok, akik a békeidőben is adományozható kitüntetés háborúban, mégpedig a harcok során tanúsított személyes hősiesség helytállásukért kapták meg, az érdemérem szalagján két keresztbetett aranykardot is viselhettek. A két karddal kiegészített kitüntetés Juhász Kálmán az első között nyerte el 1917 novemberében. A kitüntetésre való fölterjesztő okirat szerint azért a bátorságért és emberségért, amelyet 1917 augusztusában és szeptemberében tanúsított a bukovinai hadszíntéren, különösen az 1917. szeptember 3–4-én zajlott czardaki ütközet idején, amikor is a sebesültek

A 33. számú császári és királyi gyalogezred lelkészeként a fronton

között járva éjjel-nappal vigasztalást, bátorítást és lelkesítést nyújtott számukra.

Juhász a magyarországi Tanácsköztársaság idején természetesen nem szolgált a haderő kötelékében, a Horthy Miklós szervezésében megalakult Nemzeti Hadsereg létrejötté után azonban ismét szolgálatba lépett, és a csóti leszerelő táborban működött. Ebben a táborban helyezték el tizennégy napra azokat, akik a hadifogságból tértek vissza. Egészségügyi megfigyelésük és fizikai állapotuk fölmérése mellett szellemiségüket is vizsgálták, hiszen az orosz fogságban sokan kommunista szimpatizánssá lettek. Minderről a csóti magyar királyi leszerelő parancsnokság helyettes vezetője, Jankovics őrnagy állított ki számára szolgálati bizonyítványt 1920. július 26-án az alábbi szöveggel.

„Dr. Juhász Kámán tartalékos százados-lelkész, Csanád egyházmegyei áldozópap, hit- és bölcsészettudor, a kardokkal ékesített lelkészi érdemkereszt és a Károly-csapatkereszt tulajdonosa 1918. június 28. óta a főnti táborban, mint tábori lelkész megszakítás nélkül szolgálatot teljesít /kivéve a kommunizmus időszakát, midőn a hadsereg kötelékéből kilépett/ és a kommunizmus bukása, illetve a Nemzeti Hadsereg megalakulása – tehát körülbelül egy teljes esztendő óta – a szolgálatot teljesítő katonaságnak és a 14 napi vesztézárral itt tartózkodó leszerelő, fogságból hazatérteknek nemcsak valláserkölcs, hanem hazafias szellemű propaganda- és különböző tárgykörből, kiváltképpen a haza múltjából vett ismeretterjesztő és felvilágosító előadásokat tartott.”

Juhász Kálmán húsz évvel az első világháború befejezése után a meglévő két katonai kitüntetés mellé újabb érdeméremmel gazdagodott. Stefan Tercieff vezérkari őrnagy, a budapesti bolgár követség katonai attaséja 1938. október 29-én arról értesítette az akkor már Kübekháza szolgált lelkészt, hogy a bolgár háborús emlékérmét „Öfelsége, III. Borisz, a bolgárok cárja” 21.304 számú okmányával adományozta számára „köszönetképpen az 1915–1918. évi háborúban való részvételért s annak emlékéül”. (Bulgária 1915 októberében lépett be a Nagy Háborúba, így a bolgár állam nézőpontjából az csak abban az évben vette kezdetét.)

Dr. Miklós Péter
A fotók

a szerző archívumából valók

M. KIR. HONVÉDELMI MINISZTER

727.650 szám.

Folyószám: 098.463

Hg. 1938.

Igazolvány

a Károly-csapatkereszt viselésére való igényjogosultságról.

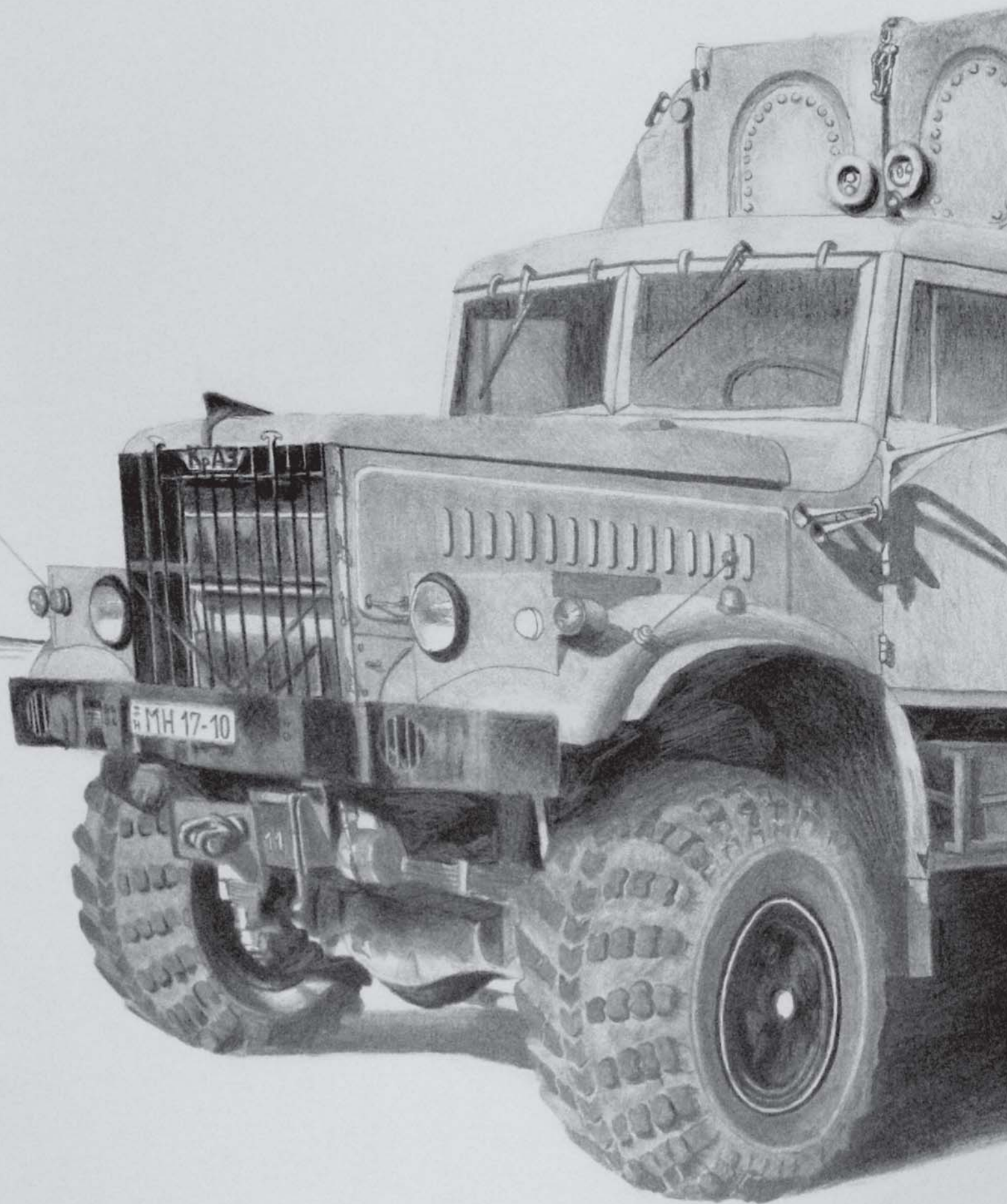
Igazolom, hogy Dr. Juhász Kálmán a vonatkozó alapszabályok értelmében a Károly-csapatkereszt viselésére igényjogosult.

Nevezett 1893. évben Hajmáskér községben, városban született, jelenlegi lakhelye Kübekháza utca 52. és a volt cs. és kir. 33. gy. ezr.

Kelt Budapest 1938. évi október hó 19.

A Miniszter rendeletéből:

Igazolvány a Károly-csapatkereszt viselésére való jogosultságról

Dosztál

Múltidéző

TALLÓZÁS AZ EGYKORI HONVÉD
ALTISZTI FOLYÓIRAT SZÁMAIBAN

„Íme, előttünk fekszik a Honvéd Altiszti Folyóirat első száma. Gazdag tartalma és kivitelének szépsége ígérte arra, hogy a magyar altiszt meg fogja találni benne mindazt, ami a katonai műveltségének és tudásának fejlesztésére és továbbképzésére szükséges. Hű barátot és támaszt fog találni benne nehéz szolgálatának ellátásában, amely reá, mint a magyar katona oktatójára, nevelőjére, és mint vezetőre is háramlik. Ebben a reményben indítom útnak a Honvéd Altiszti Folyóiratot és kérem reá, valamint olvasóira az Isten áldását!”

vitéz Kárpáthy Kamilló
vezérezredes

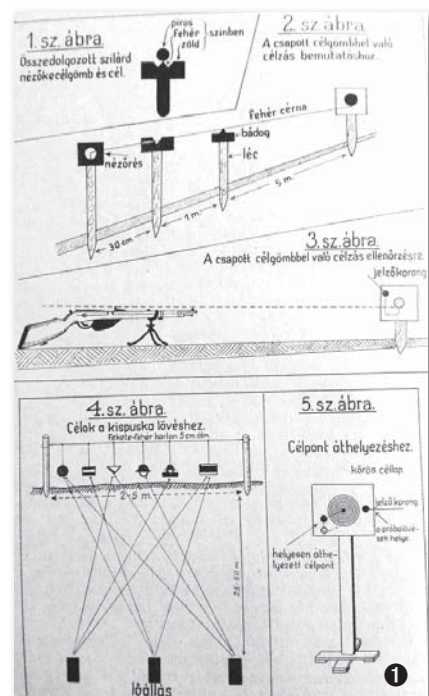
a m. kir. honvédség főparancsnoka

Kutatásaim során lettem figyelmes a második világháborút megelőző időkben megjelent, egy aukciós honlapon eladásra felkínált Honvéd Altiszti Folyóirat (1937. évi IV. évfolyam, I. szám) tartalomjegyzékében foglaltakra. Különösen az egyik cikk címe keltette fel érdeklődésemet, „Állatok gázvédelme”¹, de a tartalomjegyzék további pontjai is nagyon ígéretesnek tündek számomra. „Hősök dicsősége”, „A harcmodorok és harceljárások bemutatása”, „Mozgás és tájékozódás éjjel”, „A gyalogsági ágyús szellem”, és még sorolhatnám a további tizenöt írás címeit. Sajnos, a honlapon egy, a címlapról készült kép és a tartalomjegyzék mellett más érdekességre nem sikerült bukkanom. Alakulatunk könyvtárosa, Czákó Ágnes közalkalmazott javaslatára és segítségével sikerült megtudnom, hogy a Honvédelmi Minisztérium Hadtörténeti Intézet és Múzeum (HM HIM) Hadtörténeti Könyvtár rendelkezik az összes hivatalosan megjelent példánnyal, amelyek megtekinthetők és feldolgozhatóak. Ezt

a nagyszerű lehetőséget megragadva lapoztam át az összes folyóiratszámot, amelyek hihetetlen mély benyomást tettek rám.

A folyóiratok tanulmányozása során elsősorban egy tévhit cáfolódott meg bennem, miszerint az akkori társadalomban az iskolázottság, a műveltség elsősorban a tisztai állománykategóriát jellemezte. Olvasva a folyóiratokat, tapasztalható, hogy helyes nyelvtani szerkezettel, összefüggő és sok esetben hazafiassággal túlfűtött gondolatmenettel rendelkező cikkeket, értekezéseket írtak a kor altisztjei, legénységi katonái. Minden írásból kiérezhető a mondatokat papírra vető személy szívből jövő hite, hazaszeretete, biztos szakmai tudása. Azt tapasztaltam, hogy a megjelent cikkek igenis azért íródtak, hogy mások ebből tanulhassanak, ismereteiket mélyíthessék és felkészültebbek lehessenek. Az akkori írásokat olvasva szinte tapintható a „jutasi” magyar királyi Kinizsi Pál Csapataltiszti Iskola szellemisége és az altiszti kar nagy hivatásszeretete. Tóth Péter őrmester szerint az altiszt „tudattal és tudat alatt vérben hordozza nemzetének, a fegyveres erőnek és saját magának hivatástudatát. (...) ... töltsön el bennünket az a büszke tudat, hogy ahol hivatásszeretettel a nemzeti eszméért boldogan halnak meg, az a nép nem halt meg és nem hal meg soha! Vezetőink is bátran élhetnek azzal a tudattal, hogy erre az altiszti/tiszthelyettesi karra az ország mindig építhet és támaszkodhat! Mert alárendeltjeinket ebben a szellemben és azzal a tudattal neveljük.”²

Ez a tudatos nevelés, az alárendeltekkel történő foglalkozás, törődés szinte minden egyes folyóiratszámában megjelenik, mindig más-más személy által írottan. Nagyon sok reagálás és

kiegészítés jelent meg és adott ötleteket, javaslatokat, hogy miként lehet minél jobb altiszt/tiszthelyettesé válni, miképpen lehet valakiből igazi vezető és gondoskodó parancsnok.

A „Tanuljunk a folyóiratunkból” című írás kihangsúlyozta, hogy a kiadványban megjelent dolgozatok személyes tapasztalatok és megfigyelések alapján íródtak. „Éppen ezért alkalmasak arra, hogy azokból tanuljunk, ismereteinket bővítsük és a bajtársaink tapasztalatait a szolgálat és a saját érdekünkben hasznosítsuk”. A szerző saját kérdését megválaszolva: „Mit tanulhatunk a folyóiratunkból? Sokat! Minden fegyvernemről, minden szolgálati ágról, sőt minden fegyverről találunk benne hasznos dolgozatokat.” A cikk zárszava szerint a folyóirat „kiváló eszköz ismereteink gyarapítására, egymás megismerésére és a honvéd altiszti/tiszthelyettesi szellem kialakítására.”³

1 Honvéd Altiszti Folyóirat IV. évfolyam, 1937. január hó 1. szám, 33. oldal, Kalmár József őrmester írása.

2 Tóth Péter őrmester: Az altiszti kar hivatásszeretete. Honvéd Tiszthelyettesek Folyóirata, IX. évfolyam, 1942. május hó 5. szám.

3 Továbbiakban ezt a kettőséget kell megjeleníteni, mivel 1942-ben az akkori altiszti megnevezést tiszthelyettesre változtatták.

4 Tóth Lajos törzsőrmester: Tanuljunk a folyóiratunkból. Honvéd Tiszthelyettesek Folyóirata, IX. évfolyam, 1942. június hó 6. szám.

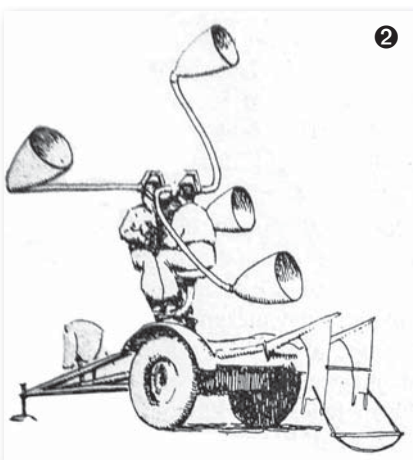
„Vesd le a polgári ruhát, nemcsak a testedről, hanem a lelkedről is! És vedd fel a büszke magyar egyenruhát ne csak a testedre, hanem a lelkedre is!”⁵

Úgy gondolom, ezeknek a mondatoknak sokkal mélyebb üzenete van. Vedd fel az egyenruhát a lelkedre! Igen, lelkünkre is fel kell öltönnünk az egyenruhánkat, hiszen mi hivatásként választottuk a haza szolgálatát, nem pedig munkának és csak munkaidős elfoglaltságnak. A két fogalom, „munka és hivatás” között hatalmas jelentésbeli különbség van, amit nekünk belsőleg, lelkileg is meg kell értenünk, továbbá teljes mértékben azonosulni kellene vele! Az írás szerzője egy nagyon érdekes hasonlattal élt és értette meg újoncaival ezt a nemes gondolatot:

„Maguk most más emberek lesznek. Nincs asszony, aki vissza ne emlékezék a fehér menyasszonyi ruha felöltésére, pedig ezt bárki fölveheti, akit feleségül vesznek. Ha a menyasszonyi ruha felöltése ünnep egy nő életében, úgy a honvéduka első felöltése százszor szebb a férfi életében!”⁶

Az írások között nagyon sok foglalkozik a lovasság életével, a hagyományokkal és ad útmutatást a lovakal való törődéssel, gondoskodással, valamint harceljárásokkal kapcsolatosan. Részletes cikkek olvashatók a fegyverekről, helyes használatukról, és gyakorlati tanácsokat ad a jobb lökészség elérése érdekében. Több, altisztek által kitalált és később rendszeresített, lökészséget javító egyszerű szerkezetet, célalakat és segédeszközt is bemutatnak az egyes lapszámok. ⁷ (1. kép)

A repülőgépek megjelenése, továbbá az egyre dinamikusabb fejlődésük magával hozta felderítésük és az ellenük való harc igényét is. (2. kép) Nagyon sok dolgozat foglalkozik az ellenséges repülőgépek elleni harc kérdéseivel és tesz javaslatokat a légvédelem minél hatékonyabbá tételére.

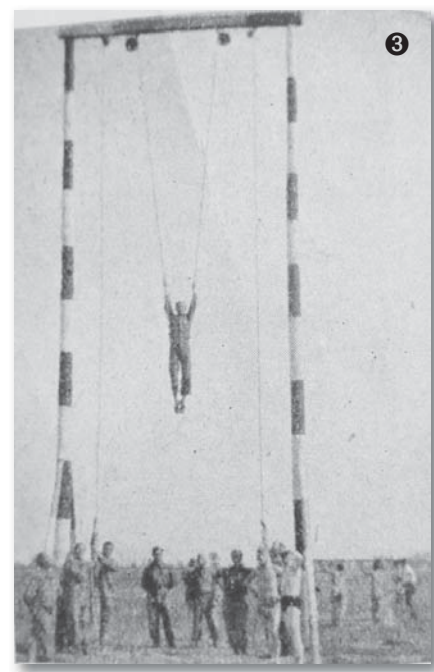

Természetesen a pilóták által alkalmazott eljárásokat is részletesen megjelentette a folyóirat. Több lapszámban olvashatunk a Magyar Királyi Honvédségben megjelenő légi gyalogsági alakulatról⁸, az ejtőernyőzés kialakulásáról, és egy bővebb cikkben betekintést kaphatunk az akkori kiképzésről több korabeli fotó illusztrációjával.⁹ (3. kép) A haditechnikai eszközökkel kapcsolatos írások mellett tekintélyes számban olvashatók a kiképzést és a különböző feladatok végrehajtását segítő tanulmányok, cikkek.¹⁰ (4. kép)

A folyóiratszámok áttanulmányozása során számomra a személyes példamutatás és a kiemelkedő helytállás hangsúlyozása jelentette a legfontosabb üzenetet. Minden szám a Hősök Dicsérete címszóval kezdődött. Ebben a rovatban egy-egy kiemelkedő altiszti/tiszthelyettesi vagy legénységi állományú katona hadi cselekedetét jelentették meg. Helyet kaptak a hasábon történelmünk hősei, nevezetes alakjai, akiknek maradandó tettei például szolgálnak az idők folyamán, de kevésbé ismert személyekről is íródtak anyagok.

„Többet ésszel, mint erővel!” – így Kezdődik Szalai György őrmester „Előkészülés az oktatáshoz” című dolgozata. „A fizikai erővel szemben van a kezünkben ennél hatalmasabb eszköz, amely a fizikai erőn képes győzedelmeskedni: a lélek és a tudás.

Ezt a két hatalmas fegyvert kell nekünk megélesítenünk és ezek akadályt nem ismerve fognak győzedelmeskedni: erre vagyunk hivatva mi, oktatók. Szívet, lelket kell nemesíteni és az ész kell minden szükséges tudással felvértezni.”¹¹ Az őrmester írásában leszögezte: „Mindenek előtt legfontosabb, hogy az oktató a legteljesebb mértékben tisztában legyen a tanítandó anyaggal.” Példaképpen a következőt fogalmazta meg: „Holnap oktatni akarom a tüzelőállás elfoglalását. Első dolgom, hogy megnézem a szabályzatban az erre vonatkozó részt. Megnézem és figyelmesen átolvasom a lövészeti utasítás idevonatkozó részleteit is. Bizonyára találok még olyan dolgot, ami eddig elkerülte a figyelmemet. Most azon gondolkodom, hogy folyóiratban nem olvastam-e erre vonatkozólag valamit? Az összegyűjtött anyagot még egyszer átgondolom, hogy tisztában legyek a tanítandó anyaggal. Ez az oktató munkájának még csak elemi követelménye. Ennyivel tartozom katonái és előjárói önértetemnek is, hogy tudásommal az újonc előtt meg tudjam őrizni oktatói tekintélyemet.”¹²

5 Honvéd Altiszti Folyóirat, VI. évfolyam, 1939. február hó 2. szám, 7. oldal, Nagy László alhadnagy írása.

6 Uo.

7 Honvéd Altiszti Folyóirat, VII. évfolyam, 1941. november hó 11. szám, 39. oldal.

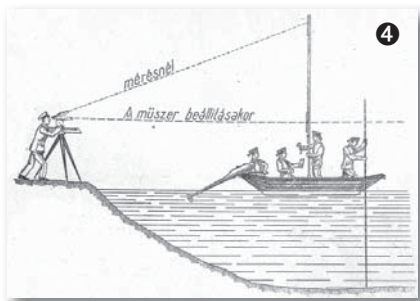
8 Honvéd Altiszti Folyóirat, VI. évfolyam, 1939. szeptember hó 9. szám, 14–20. oldal, Vadas Mihály őrmester írása.

9 A Honvéd Tiszthelyettesek Folyóirata, IX. évfolyam, 1942. május hó 5. szám, 35–49. oldal, Kincses Gyula őrmester írása.

10 Honvéd Altiszti Folyóirat, IV. évfolyam, 1937. március hó 3. szám, 56. oldal, Szilágyi Sándor szakaszvezető írása.

11 Honvéd Altiszti Folyóirat, IV. évfolyam, 1937. szeptember hó 9. szám, 14–20. oldal, Szalai György őrmester írása.

12 Uo.

Az „*Altiszt hivatása*” címmel jelent meg egy dolgozat Lukács Béla őrmester tollából. A cikk kezdetében egy hasonlattal próbálta jellemezni az altiszti kar helyét: „Ha a hadsereget az emberi testhez hasonlítjuk, úgy az agy szerepét a tisztikar, az idegékét az altisztek, a test szerepét pedig a legénység alkotja. Az idegszálak az agy minden akaratát átviszik a test legkisebb részébe s ugyancsak az idegszálak közlik az aggyal a test minden érzését. Az egészséges idegzet biztosítja a test életrevaló működését, a beteg idegzet beteggé teszi a legegészségesebb testet is.”¹³

Hivatásunkat vizsgálva, kettős képet látunk, egyik a parancsnokaink felé néz, a másik a legénység felé tekint. Hivatásunknál fogva a tisztikar és a legénység között állunk, de nem választófalaként vagy ütközőpontul, hanem összekötő kapocs gyanánt. A hivatás gondolatát egy bekezdésben fejt ki részletesen. „Nagyon téved az, aki azt hiszi, a legénység oktatója csak a 'Jobbra át!' és a 'Hátra arc!' végrehajtásának megtanítása. Vagy pedig úgy gondolja, hogy a legénység vezetése annyi, hogy 'Irány... indulj!'. A mi hivatásunk lényege, fontossága az, hogy mi, akik a legénységgel szoros közösségben élünk, elsősorban vagyunk hivatva, hogy őket a hazafias és katonai erényekre oktassuk, neveljük, vezessük és rájuk felügyeljünk!”

Itt szeretném kihangsúlyozni a napjainkban is kiemelkedő fontossággal bíró feladatot: *felügyeljünk!* A felügyelet nemcsak ellenőrzést jelent,

hanem az esetlegesen előforduló hibák, vétségek és szabálytalanságok észrevételét és azok kiigazítását is a vétkező személlyel szemben! „Ha hivatásunk másik részét vizsgáljuk, parancsnokainkkal szemben a következő kötelességeink vannak: tisztjeink őszinte támogatóinak kell lennünk, hogy parancsaikat a legénységnek végrehajtsuk. Másrészt pedig a legénység gondolkodására, hangulatára és kívánságaira vonatkozó jelenségeket parancsnokainknak haladéktalanul jelentenünk kell.”¹⁴

A Honvéd Altiszti Folyóirat 1942. január 1-jétől a Honvéd Tiszthelyettesek Folyóirata nevet kapta. „Az említett folyóiratnak szánt mindennemű levelezés ezentúl tehát a következő címre küldendő: Honvéd Tiszthelyettesek Folyóirata szerkesztősége. Budapest, 82. postahivatal, 36. postafiók” – olvasható a változást közreadó közlönyben.¹⁵

A folyóiratnak volt egy rovata, szólásmondásokat, idézeteket, aranyigazságokat adott közre – közülük számos ma is helytálló. Néhány példa:

„*Tökéletesen kiképzett és a vezetőséggel összeforrott híradócsapat nélkül a korszerű hadviselés el sem képzelhető. A legjobb hadvezér sem érvényesülhet, ha a híradócsapat csődöt mond, vagy működésében zökkenők fordulnak elő.*”¹⁶

„*A magyar honvéd előtt a sebesült és tehetetlen ellenség már nem ellenség, hanem segítségre szoruló embertárs.*”¹⁷

„*Ami a harcoló csapat létszámából hiányzik, azt a menetteljesítmények fokozásával kell pótolni.*” (Napoleon)¹⁸

„*Békében azt is gyakorolnunk kell, hogy veszett csata után mit csináljunk.*”¹⁹

„*Sokszor nehezebb egy rajt vezetni, mint egy nagyobb erőt. Tehát a rajparancsnoknak nemcsak bátor felépésre, de magas katonai tudásra és*

gyakorlottságra van szüksége. Ezeket pedig lelkes önképzéssel kell legtöbbször elsajátítani, mert a kiképzési idő ehhez túl rövid.”²⁰

Hogyan neveljünk, vezessünk személyes példamutatással? Ez a kérdés nagyon sok fórumon és számos előjárónk szájából ma is elhangzik. Sokat gondolkodtam, miképpen lehetne ezt jól megfogalmazni és átadni az altiszti és legénységi állomány részére. Mit tudnék mondani ezred vezénylőzászlósként, és hogyan lehetne a tanácsokat a gyakorlatban megvalósítani? Több válasz is van a saját tarsolyomban, ám azok, amelyeket nagy múltú folyóiratunk hasábjain találtam, véleményem szerint messze túlszárnyalnak minden elképzelést.

Hogyan nevel a tiszthelyettes személyes példamutatással?

- Hogy öröm ránézni.
- Ha kell, meszelőt is ragad.
- A gyakorlaton is fenelegény.
- Kibirja „étlen-szomjan” is.
- De a sportban is kemény legény.
- Hogy nem jajgat, mint egy vénaszony.
- Ahogy a nyilvánosság előtt szerepel.

Bátorkeszi László őrmester tanácsai 1942-ből így hangzanak: „*Te is lehetsz, – sőt biztosan tudom, már ott is vagy – mint összehasonlító mérce egy pár, vagy egy pár tucat lelkes ifjú előtt. Felkészültél rá? Készen állsz lelkileg, gyakorlatilag, jellemileg, vagy arcizmaid fegyelmélettségével, ahogyan tisztelegsz, a pontosságoddal, a fényes cipőddel: szolgálatban éppúgy, mint a szabadidődben? Gondoltál-e már arra, hogy hány csillogó szempár figyel minden mozdulatodat a laktanyaudvartól lakásod ajtajáig? Gondolj rá és faragd-csiszold, alakítsd jó- és rossz tulajdonságaidat!*”²¹

Kollár László törzsszászlós
Illusztrációk: HM HIM archívuma

13 Hadtörténeti Levéltár HM 21.938/ Eln.35.-1919. 1919-ben a Honvéd Vezérkarnál készült, az altiszti kérdés megoldásával foglalkozó tanulmányban az altiszt szerepét ezzel a hasonlattal jellemezték.

14 Honvéd Altiszti Folyóirat, IV. évfolyam, 1937. június hó 6. szám, 86. oldal, Lukács Béla őrmester írása.

15 Honvédségi Közlöny, LXIX. évfolyam, 1. szám, 1942. január 7.

16 Honvéd Altiszti Folyóirat, VII. évfolyam, 1940. február hó 2. szám, 95. oldal.

17 Uo.

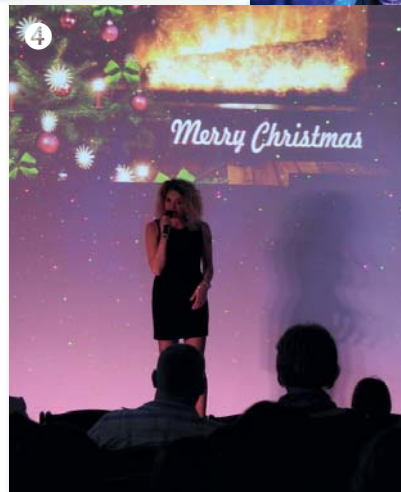
18 Honvéd Altiszti Folyóirat, VII. évfolyam, 1940. augusztus hó 8. szám, 99. oldal.

19 Honvéd Altiszti Folyóirat, IV. évfolyam, 1937. május hó 5. szám, 94. oldal.

20 Honvéd Altiszti Folyóirat, IV. évfolyam, 1937. augusztus hó 8. szám, 90. oldal.

21 Honvéd Altiszti Folyóirat, IX. évfolyam, 1942. április hó 4. szám, 61–66. oldal, Bátorkeszi László őrmester írása.

ÉVZÁRÓ ÜNNEPEK A BALATONNÁL

1. Az ünnepre való ráhangolódást segítette a bábos-betlehemes műsor
2. Nagy sikere volt a Szilágyi Táncgyűttes „Luca széke” című interaktív előadásának
3. Készülnek a mézeskalács-figurák a karácsonyfára
4. Koós Réka műsora nagy sikert aratott
5. Jó hangulatban várták az éjfélt az üdülő vendégei
6. Az újévi tűzijáték

A legtöbb vendég számára a Balatonpart a nyarat jelenti, azonban a környék a téli időszakban is varázslatos, egészen más arcát mutatja az idelátogatóknak, mint a nyári főszezonban. Ilyenkor csend van és nyugalom, a táj szinte érintetlen: tökéletes helyszín, hogy ráhangolódjunk az ünnepre. Az

MH Rekreációs, Kiképzési és Konferencia Központ adventi hétvégével, valamint karácsonyi és óévbúcsúztató programokkal várta a pihenni, kikapcsolódni vágyókat.: a 2017-es esztendő több mint 450 igényjogosult búcsúztatta a Honvéd Üdülőben. A téli szezon azonban az év végi-év

eleji rendezvényekkel még korántsem ért véget Balatonakarattyán: február 16–18. között farsangi hétvégére, március 3-án pedig kolbász- és hurkatöltő versenyre és disznótoros hétvégére vártuk a vendégeket.

*Singer Éva hadnagy
Fotó: a szerző felvételei*

SZÁZ ÉVE A PIHENNI VÁGYÓK SZOLGÁLATÁBAN

Százéves lett a balatonakarattyai Honvéd Üdülő. Az évforduló alkalmából november 17-én a Magyar Honvédség Rekreációs, Kiképzési és Konferencia Központ (MH RKKK) csapatzászlót kapott Áder János köztársasági elnöktől, valamint egy könyv is megjelent az üdülő történetéről.

1917. november 17-én a Székesfevárosi Alkalmazottak Segítő Alapja Balatonkenese határában egy 45 hektáros területet vásárolt. Az ekkor még nádas, zombékos területen az üdülőtelep kialakításában jelentős szerepe volt dr. Karafiáth Jenőnek, aki akkor a képviselőház háznyagya volt (1937–1942 között pedig Budapest főpolgármestere). Az építkezés 1922-ben kezdődött. 1923-ban először a kertészlakot, a gépházat, 1924-ben az első szállóépületet adták át Lavotta Gyula műtanácsos tervei alapján, 80 szobával és 300 személy befogadására alkalmas vendéglőegységgel együtt. További két szálloda építése 1928-tól folyamatban volt. 1939 szeptemberében elkészült a part feltöltése, a parti védművek engedélyezése és megépítése. A munkálatok elkészültevel kialakult az új strand és a kikötő.

A háborús években az üdülő folyamatosan működött. 1944. október 1-től az 524. számú magyar tábori

Dr. Benkő Tibor vezérezredes emléktárgyat ad át Piros Ottó ezredesnek

kórház települt az épületekbe. 1944 decemberében a kormány a Dunántúlt hadművelleti területté nyilvánította, és elrendelte a kiürítést. Az üdülőben működő tábori kórházat megszüntették. A szovjet hadsereg 1945. március 22-től 1946. június 6-ig vette igénybe az üdülő épületeit és területét. Ez idő alatt különböző csapattestek állomásoztak a területen, többek között egy technikai javítóműhely is. A háború az épületekben kisebb, a belső berendezésben jelentősebb károkat okozott. A helyreállítást követően egy ideig ismét üdülőként működött.

1949 őszén egy kormányzintű döntés a katonaságnak adta át az üdülőt. A Magyar Néphadsereg tulajdonába került üdülő 3. számú Gyógyház néven 1950. június 5-től fogadta az első vendégeket.

Az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményei az intézményt is elérték. Október 31-én megalakult az üdülőben a Katonai Forradalmi Tanács, mely felszólította a parancsnokot, hogy a vérontás elkerülése végett hagyja el az üdülőt. Miután ez megtörtént, sebesült magyar katonák ápolására rendezték be az épületeket. November 15-én Münnich Ferenc parancsa értelmében a parancsnok visszatért Balatonkenesére. Decemberben a Belügyminisz-

térium állambiztonsági szervei egy héten át nyomoztak a környék „ellenforradalmárai” után. A letartóztatottakat, illetve a letartóztatást végzőket az üdülőben helyezték el. Élelmezésüket az objektum biztosította, a játszóház pedig egy ideig börtönné vált.

1969-ben megkezdődött a balatoni panorámás, 50 szobás, 10 lakosztályos Napfény szálló és étterem építése, valamint megépült az új kazánház, mosoda, és bevezették a távfűtést.

1987-ben megnyílt a kenesei Honvéd Kemping. A 120 főre kialakított saját sátras elhelyezést saját főzőblokk és büfé tette közkedveltté.

2008. május 2-án megnyílt a hajókiakasztó az üdülőben. Az addigi 7 férőhellyel szemben 28 különböző méretű hajó befogadására vált alkalmassá, és Paszai László bíboros, nyugalmazott érsek áldásával a Szent Miklós nevet kapta.

2009-ben az üdülő területén lévő régi faházás pihenőket elbontották, és helyükre 31 modern, főzési lehetőséggel ellátott, légkondicionált, kétszobás faházat építettek.

2013-ban jelentős változások álltak be az üdülő történetében. Az intézményt közvetlenül a Honvéd Vezérkar alá rendelték. A struktúraváltással egy időben jelentős felújítások kezdődtek, s ez a folyamat a mai napig tart. A Hon-

véd Kemping 2013-ban került vissza a honvédség kezelésébe, és 2015-től ismét fogadja a vendégeket.

A centenárium alkalmából Áder János, Magyarország köztársasági elnöke csapatzászlót adományozott a központnak, melyet a november 17-én megtartott ünnepi állománygyűlés keretében Szegő László dandártábornok, a Köztársasági Elnöki Hivatal Honvédelmi Főosztályának vezetője adott át az alakulat parancsnokának. Piros Ottó ezredes köszönőbeszédében kiemelte: „Hagyományos jelképrendszerén túl ez a zászló az összefogást is szimbolizálhatja, és bízom benne, hogy állományunk felsorakozik mögé”.

A csapatzászlót Jákob János dandártábornok, protestáns tábori püspök és Markovics Milán Mór százados, katolikus tábori lelkész áldotta meg, majd az alakulattal együttműködő települések vezetői, Matolcsy Gyöngyi, Balatonakarattya polgármestere és Tömör István, Balatonkenese polgármestere, valamint Hazuga Károly nyugállományú altábornagy, a Bajtársi Egyesületek Országos Szövetségének elnöke zászlószalagot adományoztak az alakulatnak.

Az évforduló alkalmából dr. Benkő Tibor vezérezredes, Honvéd Vezérkar főnök emléktárgyat adott át Piros Ottó ezredesnek. Az MH RKKK parancsnoka csapatérem átadásával köszönte meg a központ működtetéséhez nyújtott segítséget dr. Orosz Zoltán altábornagynak, Varga János altábornagynak, Huszár János altábornagynak, Schmidt Zoltán dandártábornoknak és Kriston István főtorzszászlósoknak, a Magyar

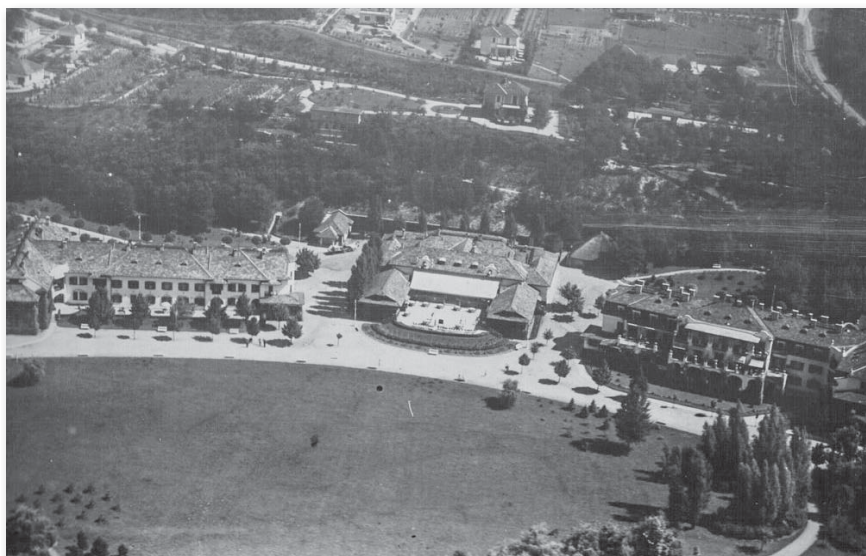
Honvédség vezénylőzászlósának. Emléktárgyat adományozott Gobányi István főtorzszászlósoknak, az alakulat vezénylőzászlósának, valamint Udovecz György és Balázs Lászlóné közalkalmazottaknak.

Az ünnepi állománygyűlés után került sor Udovecz György: 100 éves a Honvéd Üdülő című könyvének bemutatójára, mely a Zrínyi Kiadó gondozásában jelent meg a jubileumra. A szerző az MH RKKK előadójaként évekig kutatta az üdülő történetét. „Az évfordulóra kiadott könyv egy komoly visszatekintés az elmúlt 100 esztendőre, hiszen részletesen bemutatja az üdülő kialakításának történetét. A könyv anyagának összegyűjtése három év kutatásának eredménye. A kutatómunkát a Fővárosi Levéltárban kezdtem, hiszen 1949-ig a főváros volt az objektum tulajdonosa. A fellelt iratok részletesen foglalkoznak az üdülő építésével és működtetésével kapcsolatos kérdésekkel. Ezután a HM Hadtörténeti Intézet és Múzeum levéltára következett, hiszen a második világháború ide vonatkozó iratanyaga itt volt megtalálható. Természetesen 1951-től már a teljes, az üdülővel kapcsolatos dokumentáció is itt kutatható” – árulta el a szerző. Udovecz György hozzátette: sok segítséget kapott a balatonkenesei helytörténészekről, az üdülő korábbi vezetőitől, valamint dr. Karafiáth Jenő unokájától. Az adatgyűjtés során számos relikviára is bukkant a múltból, melyekből a könyvbemutató után kiállítás nyílt.

Singer Éva hadnagy

Fotó: Kálmánfi Gábor

Légifelvétel: MH RKKK-archív

Az üdülő egy 1933-as légifelvételen

HONVÉD ALTISZTI FOLYÓIRAT

Megjelenik évente hat alkalommal, minden páros hónapban

Kiadja a Honvéd Vezérkar

A kiadásért felel:

Szabó István vezérőrnagy

Szerkesztőbizottság:

Elnök:

Kriston István főtorzszászlós,

a Magyar Honvédség vezénylőzászlós

Tagok:

Balog Sándor főtorzszászlós

Berek Zsolt főtorzszászlós

Bogya Sándor főtorzszászlós

Gervai János főtorzszászlós

Dr. Murinkó Attila ezredes

Négyesi Tibor főtorzszászlós

Soós Lajos főtorzszászlós

Tigyi István főtorzszászlós

A folyóirat kiadásában és terjesztésében közreműködik a

HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit

Korlátolt Felelősségű Társaság

Felelős vezető:

Benkőczy Zoltán ügyvezető

Ágazati igazgató: Vigh Mihály

Szerkesztőségvezető:

Dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy

Felelős szerkesztő: Kiss Zoltán

Olvasószerkesztő: Eszes Boldizsár

Korrektor: Apagyiné Gáspár Jolán

Tördelőszerkesztő: Dancs Katalin

Címlapterv, poszter: Dani Márton

Címlapfotó: Duruczni Téglás Dóra

főhadnagy

Poszterfotó: Dosztál Veronika tizedes

Szerkesztőségi titkár: Szabó Anita

A szerkesztőség címe:

1087 Budapest, Kerepesi út 29/B

Telefon: 272-02, 459-5355,

fax: 459-5354

e-mail cím: kisszoltan@armedia.hu

Nyomdai kivitelezés:

HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú

Nonprofit Kft. Sokszorosítóüzem

Felelős vezető: Pásztor Zoltán

Ár nélküli, belső terjesztésű kiadvány.

HU ISSN 1586-2917

A folyóirat teljes terjedelmében olvasható a www.honvedelem.hu portál

kiadványok rovatában

A Honvéd Altiszti Folyóirat tagja az

Európai Katonai Sajtószövetségnek

(EMPA)

ÁLOM ÉS VALÓSÁG TALÁLKOZÁSA

Egy kiállítás margójára

A Magyar Honvédség 37. II. Rákóczi Ferenc Műszaki Ezred állományába tartozó Dosztál Veronika tizedes már nem ismeretlen olvasóink számára. A Honvéd Altiszti Folyóirat 2016 januárjában megjelent számának, „Hivatás és elhivatottság – víztisztítástól az akrilfesté-
kig” című írásában már bemutattuk az ifjú művészt. A közelmúltban a szentesi könyvtárban rendezett, az ezred által támogatott kiállítása alkalmából kerestük meg ismételten. Azt tudakoltuk, milyen cél vezérelte az alkotás során, és milyen érzéseket, üzeneteket szeretett volna átadni a képzőművészet kedvelőinek.

Már a tárlat megnyitóján érdeklődéssel hallgattam, milyen szenvedéllyel mesélt nekem az alkotásairól. A kiállításra belépve, a sok kép közül azonnal felkeltette az érdeklődésemet egy különös grafika, ami valahogy nem illett be a képek sorába; a színes festményektől elkülönülve, egymagában függve a fehér paravánon hívta fel magára a figyelmet. Az alkotás nem más, mint egy, az alakulatunk katonái által csak „nagy vasnak” becézett teherautó. Közelebb lépve megdöbbenett a hihetetlen aprólékossággal, finom élekkel megrajzolt grafika. Lenyűgöző, hogy az apró kis részletek, az árnyékok, a használatból eredő apró horpadások milyen kidolgozottak, a gumiköpenyek bordázatának ábrázolása milyen élet-hű. Szinte váránk, hogy egyszer csak feldübörög a jellegzetes motorhang és a monstrum legördül a vászonról. Elképzelni is nehéz, mennyi türelem, milyen nagy összpontosítás és milyen mély elhivatottság szükségeltett a mű megszületéséhez. Kíváncsian hallgattam a rajz történetéről az alkotót.

– Bár eredetileg megrendelésre készült a kép, mégis – mivel elkészülte után mély érzéseket váltott ki belőlem – sikerült visszavásárolnom. Ez elsöre talán kissé furcsán hangzik, de van az a pillanat a festőnél, mikor lelkileg anynyira összenő saját alkotásával, hogy nincs szíve azt átadni. A szíve ráparancsol: „Állj, ezt nem teheted! Túl sokat ültél föllette gondolkodva. Hogy mondjam meg neki? Hogy mondjam

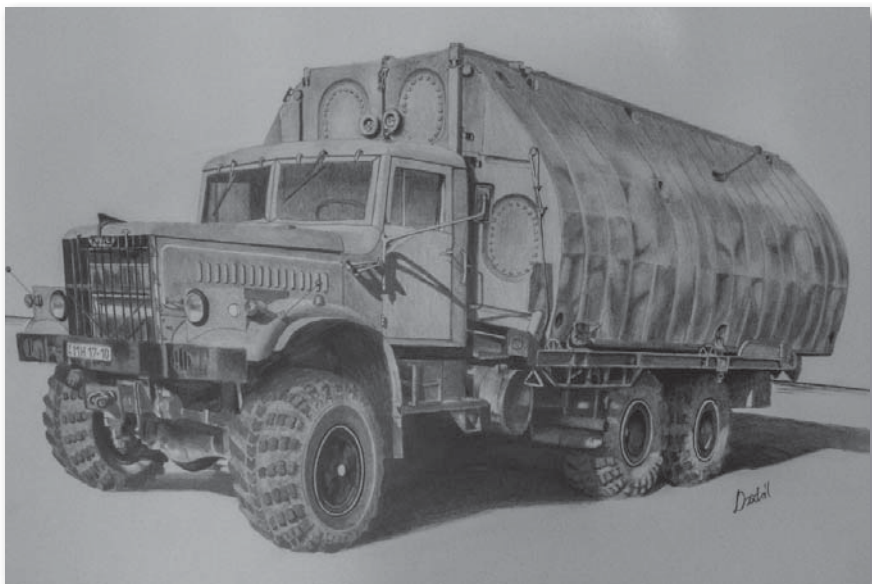

Az alkotó a képei előtt a kiállításon

meg neki, hogy ez az én gyermekem?” Ezek a gondolatok futottak végig a fejemben, mikor megkérdezték tőlem, mi ihletett, és mi a kép mondanivalója. A kép rajzolása közben elhatároztam, hogy a Magyar Honvédségben előforduló valamennyi technikáról (pontosabban a gépjárművekről) grafikákat készítek, így össze tudok majd állítani egy képsorozatot.

Az ábrázolt technika alakulatunk hídépítő zászlóaljának fő technikai eszköze, az orosz gyártmányú

PMP (Понтонно-мостовой парк) hadihídkészlet, ami a vizen önmaguktól szétnyíló pontonelemből és az azokat mozgató vontató motorcsónakokból áll. A hídelemek és a hajók közötti szállítást KRAZ 255/B és RÁBA H-18 terepjáró tehergépkocsik biztosítják. A pontonelemből különböző méretű és teherbírású kompok, valamint 20 és 60 tonna teherbírású hidak építhetők. A felszerelés alaprendeltetésén kívül kiválóan alkalmazható az árvízi védekezés feladataiban

A tökéletesen kidolgozott „nagy vas”

Balatoni ragyogás

„Aranyban fürdő” szegedi utcák

homokzsákok vizen történő szállítására vagy vízzel körülvelt és elárasztott területekről emberek, állatok, ingóságok mentésére is.

Kérdésekre, hogy melyik festményét szeretné bemutatni az olvasóknak, egyből egy elragadó színvilágú, balatoni naplementét ábrázoló alkotáshoz vezetett.

– 2017 júniusában meghívást kaptam a Magyar Honvédség vitéz Szurmay Sándor Budapest Helyőrség Dandár Kulturális Alosztályától Balatonakarattýára, a 2017. szeptember 9-én megnyílt XXVI. Katonai Képzőművészeti Alkotótáborba. Egyik este vacsora után rápillantottam az égboltra, és néztem, ahogy a Balaton felett a nap kezd egybeforrni a horizonttal. Olyan színvilágot még életemben nem láttam! Muszáj volt lefotóznom. Olyan jól sikerült a fénykép, hogy azonnal elhatároztam: nekem meg kell festenem ezeket a csodálatos színeket. Úgy érzem, sikerült is. Akárhányszor ránézek a kész festményre, olyan, mintha világítana. Szinte ragyognak a színek. Kitűnik a sok más kép közül, szinte kápráztatja a szemet. A naplementénél nincs jobb téma a ragyogás kifejezéséhez, mert végtelen módon lehet kombinálni a színeket. Ez az, ami megfog és motivál benne. Ez adott ötletet nekem a majdani képeimhez, hogy minél több színkombinációt megalkothassak kézzel, követve kedvenc festőm, Csontváry Kosztka Tivadar festési stílusát.

Kérdésekre, hogy melyik munkája áll hozzá a legközelebb, melyik fest-

ménye az, amitől semmi szín alatt sem válna meg, elsőként Juhász Gyula Szonett Szegedhez című verséből idézett:

Szegedem

„A magyar Alföld legszebb

délibábjá,

Te vagy, szülőtte városom, Szeged

De nem csalóka nyári fény varázsa,

Hanem valóság bús puszták felett.”

– Nem véletlenül választottam ki e mű első versszakát, hisz tökéletesen passzol gondolataimhoz, festményem iránti érzéseimhez. Nagy becsben tartom e várost, mivel Szeged, mint Juhász Gyulának, nekem is szülővárosom, és itt is nőttem fel. A naplemente mint téma itt is megjelenik. Szeged a nap legtöbb, legszínesebb fényében ragyog ilyenkor. Gazdagítja a színvilágot

A festő ikerestvérevel

az is, ahogyan a házak falai visszaverik a nap sugarait, és ilyenkor úgy tűnik, mintha az utcák aranyban fürödnének. Szegedet a „napfény városának” is nevezik, mert Magyarország területét itt éri a legtöbb napfény. Több mint 2100 az egy évre eső napsütéses órák száma. Mondanom sem kell, hogy itt, ebben a városban élek egy kis csodálatos lakásban, ahol a beszűrődő napfény minden egyes reggel lenyűgöz.

Végezetül a jövőre vonatkozó terveiről kérdeztem Dosztál Veronika tizedest.

– Hamarosan egy hosszabb utazásra indulok, és megkezdem külszolgálatomat. Sajnos a festékeimet és az ecseteimet nem tudom magammal vinni, bár ikerestvérem, aki épp most végzett a Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Karán mint képi ábrázoló, grafikus (és mellesleg tetoválással foglalkozik), folyamatosan mondogatja: szedd össze a cuccaidat, és ha időd engedi, élj a hobbidnak. Úgy gondolom, a külföldi szolgálati hely nem megfelelő az alkotásra, mert a festést nem javallott szabadidős tevékenységként említeni. Csak akkor szabad ecsetet venni a kézbe, ha a legbelső éned sürgeti; ha a lelkivilágod repít el téged a megfestendő képre, és átéled azt a pillanatot, amikor az álom és a valóság találkozik. Találkoznak, igaz nem a maguk valójában, hanem bent, a lelked legmélyén.

Kollár László törzsszázlós

Fotó: Dosztál Veronika tizedes, illetve a művész archívuma

ÉLETKÉPEK

PÁPAI PHOTO
FACEBOOK

Átlagos nap a pitbullon
Pápai József ftórm.

Hazatért a 9. RSM-váltás
Juhász Mariann zls.

Öltöztetés Szentesen
Hevesi Anett ka.

Rendész filmsztárok
Markovics Szilvia őrm.

BARCELONA – MÉG EGYSZER

Egy hónap. Ennyi idő kellett Megyeri Zsolt főtörzsőrmesternek ahhoz, hogy megérkezzen Szolnokról Barcelonába – futva. A Tisza-parti városban szolgáló katonára 1992-ben, az olimpia évében 2400 kilométert tett meg. A Magyar Honvédség 86. Szolnok Helikopter Bázis katonái most újra lefutották ezt a távot, hogy így tisztelegjenek társuk teljesítménye előtt – olvashatjuk a honvedelem.hu portálon a rövid bevezetőt erről az igazán kivételes teljesítményről. Maga az eredeti, 25 évvel ezelőtti futóesemény is figyelemfelkeltő, de az az összefogás, amellyel a civil és katonai futótársak tisztelegtek a főtörzsőrmester kitartása és elhivatottsága előtt, igazán példaértékű.

– *Főtörzsőrmester úr, hogyan került kapcsolatba a sporttal?*

– Szolnokon születtem, 1966-ban. A sporttal, mint szinte akkoriban minden kislány, már az általános iskolában barátkoztam, fociztunk állandóan. Ez a kapcsolat megmaradt egészen a középiskola végéig, bár akkorra a barátság kissé megkomolyodott, ugyanis a szolnoki Vegyiművek igazolt játékosaként rúgtam a bőrt. Az iskolában persze kosaraztunk, és a tornatanár fiainak a szertornaedzéseire is bejártunk. Ebben a sokrétűségben volt némi tudatosság, de nem a maratonokra készültünk, hanem ekkor még az erőnléti edzéseket próbáltuk ellőgni a cimboráimmal, mivel az órákon túl sokat kellett futni.

– *Ezek után jogosan merül fel a kérdés, hogyhogy mégis a futás?*

– A futás tulajdonképpen az első Olimpiai Ötpróba teljesítése során lett először leküzdendő próbatétel, később hobbi, majd szenvedély. Tudtam, ha az ember módszeresen készül fel egy versenyre, hozzáértők segítségével, sokkal könnyebben, gyorsabban tudja teljesíteni az éppen aktuális versenytávot. Ezért megkerestem a Szolnoki MÁV SC egyik akkori atlétaedzőjét, Fekete Tibort, hogy foglalkozna-e velem, járhatnék-e a csoportjába? Legnagyobb örömmre igent mondott. Ezentúl csapatban készültem, nagyon ügyes, tehetséges sráccokkal, profi felkészítés és tanácsadás mellett. Ekkoriban kezdtek elterjedni jobban a különböző maratoni futóversenyek, majd később itthon

és külföldön a szupermaratonok. Mivel inkább kitartó voltam, mint gyors, ezért ezekre a hosszabb távokra koncentráltam.

– *Milyen hatással volt a sport a sorkatonai szolgálatára?*

– 1987-ben vonultam be az akkor hatályban lévő másfél év sorkatonai szolgálatra, Szolnokra a 89. Vegyes Szállítórepülő Ezredhez, mozigépezés, dekorátor beosztásba. Már az alapkiképzés során kiderült, hogy kiválóan futok. Ennek és a sportmúltamnak köszönhetően parancsnokaim kiválasztottak, így sok időt tölthettem mindenféle katonai versenyen és edzőtáborban, ahelyett, hogy a laktanyában kellett volna kuksolnom hetekig. A leszerelésem után egy nagyon lelkes csapattal róttam a kilométereket, időt, energiát és futócipőt nem kímélve. Meg is lett az eredménye a sok edzésnek, többen igen előkelő helyezéseket értünk el mind országos, mind nemzetközi versenyeken.

– *Honnan jött a barcelonai futás ötlete?*

– A Szolnoki MÁV SC csapatában együtt futottam Lajtós Mártonnal, aki később, 1987-ben félmaratoni, majd 1997-ben maratoni távon lett magyar bajnok. Vele sajátos és igen kemény edzéseket csináltunk végig (hétvégeken 2×40 km, 5×20 km, vagy mivel Marci Karcagon lakott, szombaton odafutottunk, vasárnap vissza; a kuncsorbai futóversenyt úgy teljesítettük, hogy Csorbára is elfutottunk, majd vissza), így a közelben lévő versenyek nem tűntek kihívásnak. Valami hosszabbat kerestünk. Ekkor jött a képbe a következő olimpia helyszíne, Barcelona.

– *Hogyan telt az idő Szolnoktól Szolnokig?*

– Belevetettük magunkat a szerzésbe. Felszerelés, útvonal, időbeosztás, támogatók keresése, és persze közben futás, futás, futás. Nem volt könnyű, talán még az edzéseknél is nehezebb. Szerencsére a tervezett indulásig mindent sikerült elintézni. Aztán elérkezett a nagy nap. 1992. június 23-án a családtagok, barátok, támoga-

Az első versenyek egyikén

Útban Barcelona felé

Napi 30-40 kilométer, kerékpáros kísérettel

tók jelenlétében nekivágtunk a Nagy Útnak, Szolnokról. Az elköszönésnél a feleségem, Timi ölében a nyolc hónapos kislányom, Timcsi is integetett. Terveim szerint egy hónap múlva kellett kiérnünk a kb. 2400 km teljesítése után Spanyolországba. A kis csapat, ami útnak indult, ötfős volt. Anita, a húgom volt a tolmács és tervezetten a szakácsjelölt, az akkori edzőm, Sipos Ferenc kísért kerékpárral, egy futócimborám, Molnár Józsi mindennap beszállt futni mellém 20-30 km-t, és legyűrt, ha kellett, a sofőrünk pedig Baráth Zsolt barátom volt, aki fotózott és videózott is útközben. Kiegészültünk még egy Latvia típusú gépkocsival, ami az ideiglenes szállásul szolgáló lakókocsit vontatta. Ez a karaván az egyik támogatónk, a Jászkun Volán Zrt. vezérigazgatójának, Szabó Istvánnak az adománya volt. A harmadik napon letört a vonóhorog, és úgy látszott, hogy fel kell adjam az elképzelésem, de az utánunk érkező szerelők gyorsan rendbe hozták, így idővesztés nélkül haladtunk tovább. Az útvonal nagy vonalakban a következő volt: Szolnok – Adony – Veszprém – Rábfüzes – Graz – Klagenfurt – Tarvisio

– Treviso–Verona – Piacenza – Savona – San Remo – Monte-Carlo – Cannes – Toulon – Marseille – Montpellier – Beziers – Portbou – Palamos – Blanes – Badalona – Barcelona.

– *Milyen volt egy átlagos nap forogatókönyve?*

– A napi penzum reggel 6 óra körül indult az akkor szokásos energiabomba, egy kis mézes kenyér és gyümölcs elfogyasztása után – hol voltak akkor még energiaszeletek, izotóniás italok és más, ma elérhető csodaszerek! Általában 30-40 km körül volt a megbeszélt találkozó a csapattal. Mire mi futva odaértünk a következő pihenőhöz, már várt a táborhelyen a jól megérdemelt ebéd, és az összecsucskható kempingágyam. Egy kis pihenő után 4 óra körül újra nekiindultunk a táv második felének. Általában ez is 30-40 km körül volt, attól függően, hol találtunk jó táborhelyet. Nem mellékesen a domborzati viszonyoktól is függött a napi adag. A hegyek között azért kisebb távokat teljesítettem, mint a sík részeken. Amikor most beleolvastam az akkori úti-edzésnaplómbe, fájdal-

mas volt még visszaemlékezni is néhány keményebb napomra. Vízhólyagok, görcsök, „merev falábak”, amiket az idő már elfeledtetett, és amit Józsi gyúrása mindig rendbe tett, az most újra fáj! Útközben kis csapatunk sok érdekes emberrel összefutott, akik futva, kerékpáron kísérték egy darabig. Szép helyek, kilyukadt autóhűtő, széteső lakókocsi, sok paprikás krumpli – a húgomnak ez ment igazán, és futás, futás... Rengeteg élmény, amit együtt átélünk, de a célhoz közeledve már mindenkinek hiányoztak az otthon maradt szerettei, és vártuk, hogy megérkezve Barcelonába, a megérdemelt pihenő után visszaindulhassunk kis hazánk, Magyarország felé.

– *Hogyan zajlott le a hazatérés?*

– A visszaút már csak egy hétig tartott, de elhatároztuk, hogy Szolnokra stílusosan futva érkezünk, hogy a bennünket fogadók láthassák, nem tört meg bennünket a távolság. A város határában az itthoni futócimborák vártak, s velük futottunk be a városközpontba. Nagyszerű érzés volt újra látni és ölelni szeretteinket, és a ben-

Együtt a sportbarátokkal

nünket fogadó barátokat, ismerősöket! Timcsi egy kicsit megijedt a szakállas, valószínűleg elég megviselt ábrázatú apukájától, de otthon már újra jóban lettünk. Pár nap pihenő után ismét munkába álltunk és folytattuk az edzéseket. Az akkori munkahelyemen, Szolnokon a 2. sz. postahivatalban dolgoztam kézbesítőként, az új cél pedig a Budapest–Bécs verseny lett.

– *Utána teltek az évek... Hogy lett szerződéses katoná?*

– A régi edzőmet, Fekete Tibort követve csatlakoztam én is a katonák nagy családjához. 2002-ben szerződéses tizedesként tagja lettem a Magyar Honvédség 89. Szolnok Vegyes Szállító Repülő Ezred kollektívájának, boldog részese a munkában és a katonai sportversenyeken részt vevő katonatársaim mindennapjainak. Az évek során nagyon megszerettem ezt a közösséget. Tetszett a bajtársiasság, a feladatok sokszínűsége, és az, ahogyan a parancsnokaim a sporthoz, a futáshoz viszonyultak. A futás az életem szerves része, és úgy érzem, megtaláltam a helyem, hiszen katonaként a sport nemcsak lehetőség, de elvárás is. Ahogyan teltek az évek, egyre előbbre léptem, és most, főtörzsőrmesterként a Magyar Honvédség 86. Szolnok Helikopter Bázison szolgálok mint a logisztikai zászlóaljhoz tartozó szállítószázad egyik rajparancsnoka. A kis csapatommal azon igyekszünk, hogy a hajtóművek ne hülhessenek ki, a helikopterek minél több időt tölthessenek a felhők között. Ahogyan mondani szokás, a „vasnak a levegőben a helye”, rajtunk nem múlik, mindig lesz elég üzemanyag bennük.

– *Milyen lehetőségei vannak a sportlásra a munka mellett?*

– Nagyon jó dolognak tartom, hogy a szabályozók és a parancsnokaink engedélyével akár munkaidőben is sportolhat az ember, akár a fizikai felmérésre készülve, akár csak a fizikai képességeit fejlesztve. Az sem elhanyagolható számomra, hogy a Magyar Honvédség számtalan más módon is támogatja a katonasportolókat, akár civil versenyeken is. Úgy vélem, igazán példamutató a civil társadalom felé, hogy mennyire összetartó, felkészült, lelkes és kitartó közösség vagyunk mi, katonák, akik nemcsak a haza védelmében jeleskedünk, de emellett a sport – sokaknak az élsport – is szerves részét képezi az életünknek.

Nagyon örülök neki, hogy elméleti és gyakorlati tanácsaimmal a munkahelyemen is sok kollégámnak, barátomnak tudtam segíteni, ha gondja volt a fizikai felméréssel, sok emberrel tudtam megszerettetni a futást, közösen járunk versenyekre vagy csak úgy

kocogni egy jót. Nemcsak hogy sporttársak, de talán nem tévedek, ha azt mondom, barátok is lettünk.

– *A családtagjai is ennyire lelkes futók?*

– Timcsi lányom után megszületett Noémi, majd őt követte Zsombor fiam. Ők is próbálkoztak az atlétikával, de végül mindhárman a röplabdánál kötöttek ki. Azt mondták, az nem olyan unalmas, mint a futás. Úgy gondolom, a sportág mindegy is, a lényeg, hogy mozogjon az ember, hiszen a sport nemcsak a fizikai felkészültség záloga, de a szellemet is frissen tartja. A mai stresszel teli, rohanó világban talán még sokkal fontosabb ez a fajta kapcsolódás, mint valaha volt.

– *Huszonöt évvel az esemény után igazi meglepetésben volt része. Mi történt?*

– Katona és civil futóbarátaim leptek meg a barcelonai futás 25. évi jubileuma alkalmából azzal az ötletükkel, hogy a saját edzéseik kilométereit összeadva közösen ők is teljesítik a valamikori utamat. Ki ennyit, ki annyit tett hozzá a sikerhez, hogy egy hónap alatt összegyűljön a hajdani barcelonai út. Az utolsó kilométereket már együtt futottuk le Szolnokon a Tiszaligetben, civilek, a média és az alakulat képviselői előtt. Mit mondjak, nagyon megható volt. Már el is feledkeztem a dologról, de ők utánajártak, és megleptek velem. Köszönöm nekik!

– *Mit üzen az olvasóknak?*

– Futni, mozogni jó. Nemcsak azért, mert egészséges, (azért ne vigyük túlzásba!), de jó embereket hoz közelebb egymáshoz, és a kitűnő erőnlét mellett mentálisan is frissen tart. Egy, akár a legfárasztóbb futás alkalmával is van ideje mindent átgondolnia az embernek, s ha esetleges gondjait utána sem tudja talán rögtön megoldani, másképp, nyugodtabban képes hozzáállni a dolgokhoz. Remélem, még sokáig rójuk a kilométereket a többiekkel együtt! Mindig van következő verseny valahol, egy újabb kihívás. Kedvencünk lett egy ausztriai hegyi verseny, és persze a Balatont megkerülő futások. Bizom benne, mindenki talál magához való mozgásformát, és ha valaki fut, ne gondolják, hogy azért, mert elgurult valamije!

*Tigyi István Zsolt főtörzsszázalós
Fotó: Megyeri Zsolt főtörzsőrmester
archívuma, Vári Anita hadnagy*

HUMOR

Mégis

Az egyik katona odaszól a szomszéd ágyon pihenő társának:

- Te, Laci, alszol?
- Nem.
- Van egy öteztresed?
- Alszom.

Ugyan már!

Két katona beszélget járőrözés közben:

- Képzeld, az én falumban egy ember 1900-ban született.
- Nahát! Akkor most több mint 100 éves!
- Dehogyan! Már rég meghalt.

Nem az igazi

A százados elmegy egy jósnőhöz. Másnap az egyik beosztottja megkérdezi:

- Százados úr, milyen volt a jósnő?
- Csalódás. Mikor bekopogtam, megkérdezte, hogy ki az?

Norma

A fiatal altisztjelölt vezetni tanul.

- Na de uram! Ez már mégiscsak felháborító – mondja az oktató –, ezen a héten már az ötödik gyalogost üti el!
- Miért, mennyit lehet?

Virágboltban

- Sajnos jelenleg éppen nincsen muskátlink – mondja a virágárú a főtörzsnek. – Nem lesz jó helyette afrikai viola? Az is nagyon szép.

- Nem, nekem csak a muskátli jó. A feleségem két hete elutazott, és megbízott azzal, hogy rendszeresen öntözsem a muskátliját. Ön szerint hogy magyarázam meg neki, hogy két hét alatt violává változott a virág?

Logikus

Először utazik az öreg zászlós repülön. Kérdezi a stewardessztől:

- Mondja, kedves, aztán van-e itt elég ejtőernyő mindenkinek?
- Nagyon ritka, hogy egy repülő lezuhanna, így mi nem tartunk ejtőernyőt!
- Hát a hajók is ritkán süllyednek el, aztán ott mégis mindig van mentőcsónak... Pedig gondolom, úszni azért többen tudnak, mint repülni!

Válogatta: Berek Zsolt főtörzszászlós

1943. január 12-én, a tábori napló bejegyzése szerint –42 fokban hidegben, erős harcokosi-támogatással ténylegesen megindult a Vörös Hadsereg már várt támadása. Ezáltal kezdetét vette a doni áttörés. Az eseményről, annak folyamatáról, a több tízezer fős veszteségről, a Magyar Királyi 2. Honvéd Hadsereg kálváriájáról egyre több ismeret, kutatási eredmény áll rendelkezésünkre. Tudjuk, hogy nem csupán a lövedékek, a gránátok, hanem a harcot követő kényszeredett menetek során a zord tél is halálba húzta a magyar katonákat.

A magyar 2. hadsereg életben maradt állományának hazaszállítására április 24-ével kezdődően került sor. Az utolsó vonat 1943. május 30-án indult el, amellyel a parancsnok, Jány Gusztáv vezérezredes is hazatért. Nem is sejtette, hogy három évvel később nyugatról tér vissza egy hadifoglyokat szállító vonat kocsijában. Nem akarta

TÉL MÁSKÉNT...

elkerülni azt, amit az akkori rendszer neki szánt. Önként adta fel magát az éber hatóságnak. (A Népbíróság golyó általi halálos ítéletét egy évvel később hajtották végre.)

Napjainkban hasonló tragikus, téli menetekre, vagy olyanra, ami például az első világháború idején történt (a balkánon végbevitt Halálmenet) nemigen kell számítanunk. Nyugodtabb, tervezett körülmények között tesszük a dolgunkat. Mindeközben tisztességgel emlékezünk a budai Várban központilag szervezett programokon, vagy regionálisan is, például a Mészeg-hegyen

felállított doni kápolnánál; de részt veszünk az évek óta megrendezett Doni Hősök Emléktúráján is.

A Honvéd Altiszti Folyóirat egyik korábbi „menetelős” címlapjával tiszteleg a hősök, a 75 évvel ezelőtti tragikus események résztvevői, elődeink előtt. („Hóban a köd amorf árnyai a hidegben még csak torzultak, / Sokaknak nem volt már több tavasz, / Ők csillagösvényen ballagtak” – részlet Kustra Ferenc: Don-kanyarban nem is volt tavasz... című verséből.)

Szöveg és kép:

Dr. Murinkó Attila ezredes

TÖRTÉNELMI VISSZATEKINTÉS

Emlékezésünk szimbólumai: a ló

A hazánkban tenyésztett lófajták messze földön híresek. Kevés ország rendelkezik olyan kiváló fajtákkal és a fajták oly nagy számával, mint Magyarország. Az 1878-as, majd az 1900-as Párizsban rendezett Világkiállításon a legnagyobb elismerést a gyors magyar kocsiló, a magyar jukker és a könnyű nemes magyar huszárlo aratta. A hagyományos magyar lófajták, amelyeket az állami ménesekben (Bábolnán, Mezőhegyesen, Kisbéren, Szilvásváradon és a Hortobágyon) több évtized gondos és szakzerű tenyésztői munkával hoztak létre, páratlan kulturális örökségünk. Elmondhatjuk, hogy az ősmagyarok vándorlásakor egész Európa fejet hajtott lovasaink kiismerhetetlen harcmodora előtt. Majd a lóháton harcoló huszárok teremtettek rendet a sorokban, és alakult meg

nagyjaink segítségével e fegyvernem világszerte. Közismert a lovakkal vonuló magyar bejövétel a Feszty-körkép jeleneiben, Mátyás királyról is láthatunk jó néhány lovas szobrot, gróf futaki Hadik András, Bercsényi László gróf pályája, hadi tettei elképzelhetetlenek lettek volna lovak nélkül. IV. (Boldog) Károly, az utolsó magyar király koronázásakor 1916. december 30-án fehér lóra ülve sújtott a négy égtáj felé a Szent György téren emelt koronázási dombon. Közel három esztendő elteltével Horthy Miklós a Nemzeti Hadsereg élén szintén fehér lovon vonult be Budapestre. Képeinken az első világháború hőseinek emlékére állított szobrok közül mutatok be néhányat, ahol a katona társaként központi karakter a ló.

Kecskemét

A Kossuth téren álló katolikus templom falán elhelyezett alkotás a császári és királyi 7. Vilmos huszárezred hősi halottainak állít emléket.

Tiszaderzs

A település egyik parkjában elhelyezett alkotás (Kisfaludi Strobl Zsigmond munkája) méltó emléket állít a háborúk hőseinek.

Jászberény

A robusztus szobrot a város hősi fainak állították emlékül az 1914–1918-as háborút követően.

Karcag

A városháza előtti téren látható a bátor lovas gyalogos társával és egy gyakorta visszatérő szimbólummal, a csapatzászlóval.

Dr. Murinkó Attila ezredes
Fotó: HM HIM